

پلانی رۇژانەى زمانى

كوردى

بۇ سالى خويىندىنى

۲۰۲ - ۲۰۲ زايىنى

پۇلى يەكەم

مامۇستاي وانە :

قوتابخانەى :

پلانی سالانه‌ی زمانی کوردی پۆلی یه‌که‌می بنه‌رته‌ی بۆ سائی خویندنی ❖ ۲۰۲ - ۲۰۲ ❖ زاینی .

مانگه‌کان	هه‌فته‌ی یه‌که‌م	هه‌فته‌ی دووهم	هه‌فته‌ی سێهه‌م	هه‌فته‌ی چواره‌م
تشرینی یه‌که‌م	په‌رتوک (هۆنراوه)	ئاماده‌کردنی تاییه‌ت سمۆره (هۆنراوه)	وانه‌ی (۱) ئامه‌د، پیتی (د)	بزوینی (۱، ۵) وانه‌ی (۳) مۆز، پیتی (ز)
تشرینی دووهم	وانه‌ی (۴) چاو، پیتی (و) وانه‌ی (۵) مه‌ر، پیتی (پ)	ئاکاری ئاخافتن وانه‌ی (۶) دۆ، پیتی (ۆ)	وانه‌ی (۷) نه‌ی، پیتی (ی، یه‌)	وانه‌ی (۸) ئاو، پیتی (ئ) وانه‌ی (۹) نان، پیتی (ن، نـ)
کانونی یه‌که‌م	وانه‌ی (۱۰) رۆژ، پیتی (ژ) وانه‌ی (۱۱) دی، پیتی (ی، یه‌)	وانه‌ی (۱۲) که‌باب، پیتی (ب، به‌) وانه‌ی (۱۳) رێواس، پیتی (س، سه‌)	شاری یاری وانه‌ی (۱۴) به‌روو، پیتی (وو)	وانه‌ی (۱۵) ده‌م، پیتی (م، مه‌) وانه‌ی (۱۶) په‌ت، پیتی (ت، ته‌)
کانونی دووهم	وانه‌ی (۱۷) بووک، پیتی (ک، که‌) وانه‌ی (۱۸) تیمساح، پیتی (ح، حه‌)	وانه‌ی (۱۹) ناش، پیتی (ش، شه‌) وانه‌ی (۲۰) تۆپ، پیتی (پ، په‌)	پشووی کۆتایی وه‌رز یه‌که‌م	په‌پوله (هۆنراوه) وانه‌ی (۲۱) سه‌گ، پیتی (گ، که‌)
شوبات	به‌هار (هۆنراوه) وانه‌ی (۲۲) که‌ف، پیتی (ف، فه‌)	وانه‌ی (۲۳) مه‌ل، پیتی (ل، له‌) وانه‌ی (۲۴) قانع، پیتی (ع، عه‌)	وانه‌ی (۲۵) ده‌هۆل، پیتی (ل، له‌) وانه‌ی (۲۶) به‌هره، پیتی (هه‌)	وانه‌ی (۲۷) بۆق، پیتی (ق، قه‌) نه‌ورۆزه مه‌ستم (هۆنراوه)
ئادار	وانه‌ی (۲۸) شاخ، پیتی (خ، خه‌) وانه‌ی (۲۹) ساج، پیتی (ج، جه‌)	پشووی به‌هار و نه‌ورۆز		وانه‌ی (۳۰) باغ، پیتی (غ، غه‌) وانه‌ی (۳۱) مرۆف، پیتی (ف، فه‌)
نیسان	وانه‌ی (۳۲) ورج، پیتی (چ، چه‌) باخچه‌که‌مان	وانه‌ی (۳۳) خه‌ون	وانه‌ی (۳۴) وه‌رزه‌کان	پیاچوونه‌وه
مایس	پیاچوونه‌وه			

مامۆستای وانه

ئامانجی گشتی: ناسینی ده‌نگ و شیوه‌ی پیته‌کانی (ئەلف و بی)ی زمانی کوردی (ددایک) و خویندنه‌وه و نووسینیان. چۆنیه‌تی شیوازی ده‌ر برینیان به‌شیوه‌ی راست و دروست له‌لایهن قه‌تاییه‌وه .

ئاماره‌کرونی تاسه‌ت: هه‌لسه‌نگانه‌نی قوتاییان له‌رووی بینین و بیستن و راه‌وه‌ی تیگه‌یشتن و زیره‌کی له‌ویاری کرون و ناسینه‌وه‌ی ره‌نگ و شیوه‌ی جیاوازی ناته‌واوی له‌سه‌ر جه‌م‌ئه‌و و پێنانه‌ی که‌بۆی نمایش ده‌که‌ریت له‌سه‌ر ته‌ای وه‌ستیکی په‌رتوکه‌که‌وه‌ له‌پێه‌اویستیه‌کانی ناو مان و یوشاخ و هۆیه‌کانی گواستنه‌وه‌و وۆزینه‌وه‌ی وینه‌ی نامۆ له‌نیو وینه‌کاندا. ویاری کرونی وینه‌ی جیاوازی ویاری کرونی وینه‌ی ناته‌واو. شیوازی هه‌لسوکه‌وت له‌ماله‌وه‌ چۆنیه‌تی خو ئاماره‌ کرون و له‌اتن بۆ قوتابخانه‌هه‌روه‌ها چوونیتی هه‌لسوکه‌وتی له‌قوتابخانه‌دا. چۆنیه‌تی گرتنی پینوس به‌شیوازی راست و دروست. وه‌ئاماره‌کرونی قوتایی بۆ نووسین له‌سه‌ر هێل کاریه‌ری نووسین له‌سه‌ر هێل له‌سه‌ر جوانی نووسین.

له‌ئاماده‌کردن و نووسینی م. که‌ریم مه‌حمود

نامه نچی تاییه تی :- ناسینی دهنگ وشپوهی ده برپینی ونوسینی پیتی (د) له وشه ی (نامه د)

شپوازی ده برپین :- گیر، گر، ددانی .

هۆکانی فیگردن :- کومپیوتەر، داتاشوو، بۆرد، ماجیک، کتیب، داری نامه ژه، کارتی وشه و برگه پیته کان، ته خته ی گیرفان، ماجیکی رهنگاو رهنگ کارتی
 نوسینی پیته کان . مندالان با گوی بگرین .
 باسی نامه دی شیرین

وانه ی ۱

شاریکی کوردستانه

نامه د شاریکی جوانه

د

نامه د

نامه د

پیشه کی / هونراوه ی سموره یان پی ده ئیم به کومه ل .

خستنه روو /

ههنگاوی ۱/ :- وینه که یان بو نمایش ده کهم پاشان نه م هونراوه که یان پی ده ئیم، پاشان پیمان ده ئیم نه مه نه م وینه دا ده یینن نه مه شاری نامه ده (نامه د)
 شاریکی کوردستانه و ده که ویته باکوور کوردستان و شوینه واری میژووی کۆنی زۆری تیدایه وه ک قه لا و بازار و مرگه وت وه تده وه پایته ختی باکووری
 کوردستانه و دانیشتوانه که ی به شپوه زارواهی کرمانجی قسه ده کهن وه ناویکی تریشی هه یه پینی ده ئین (دیاریه کر)، پاشان پیمان ده ئیم (نامه د) دهنگی (د)
 تیدایه، وه چه ندین جار خۆم وشه که یان بو ده رده برم پاشان پرسیار له قوتابییان ده کهم دهنگی چی تیدایه .

ههنگاوی ۲/ :- ناوی وینه کان بلی و نه و وینه ی دهنگی (د) تیدایه بازنه که ی ژیری رهنگ بکه به لام ته نها یه ک جوړ رهنگ به کار بهینه .

ههنگاوی ۳/ :- جیا کردنه وه ورووته لکردن بو به ده ست هیئانی پیتی (د) وشه ی (نامه د) به کار ده هیئیم له سه ر له وحه ی گیرفان پاشان له سه ر بۆرد پاشان
 بۆرده کانیان پی ده رده کهم و پیته که یان پی ده نوسم .

ههنگاوی ۴/ :- ناوی وینه کان بلی و نه و وشه یه یی پیتی (د) تیدایه پیته که به دۆزه ره وه به چه ماوه یه ک ده وری بگره .

ههنگاوی ۵/ :- وشه کانیان بو ده خوینه وه و پاشان داویان لی ده کهم هه ر وشه یه ک پیتی (د) تیدایه بیدۆزه ره وه و پاشان ده وری پیته که بگره .

ههنگاوی ۶/ :- داوا ده کهم له قوتابییان یه ک یه ک پیته که ده برپین .

چالاک۱/ :- تۆخیبکه ره وه، بیخوینه وه، بنوسه وه .

چالاک۲/ :- رهنگه کان ببینه و بیللی .

چالاک۳/ :- پیتی (د) بیدۆزه ره وه ده وری بگره .

چالاک۴/ :- ناوی وینه کان بلی و پیتی (د) بنوسه .

چالاک۵/ :- نیشانه ی راست (/) یان هه ئه (+) به پینی گونجان له ژیر وینه کاندایه .

ئامانجی تابییهتی :- ناسینی دهنگ و شیوهی دهربرین و نویسی پیتتی (ر) له وشهی (دار)

شیوازی دهربرین :- گشۆك ، گر ، پوكی .

هۆكانی فیكردن : كۆمپپوتەر ، داتاشۆو ، بۆرد ، داری ئاماژه ، كارتی وشه و برگه و پیتته كانی وشهی (دار) ، ته خته ی گیرفان ، ماجیکی رهنگا و رهنگ ، كارتی پیتته خویندرا و هكان .

وانه ی ئه مرۆمان داره له بهر چاومان دیاره

لادی وشاری كوردستان . رازاوهن به دارستان

ر

دا ر

دار

پیشه کی : چه ند قوتابییهك هه ئه سینم بۆ سه ر بۆرد بۆ نویسی پیتتی (د)

خستنه رووینه ی سه ر هکی بابه ته که یان بۆ نمایش ده کهم پاشان ئه م پرسیارانه یان ئاراسته ده کهم :

- ئه مه چییه ؟
- سوودی چییه ؟
- چه ند جور دارمان هه یه ؟
- داری به ردار وهك چی ؟
- داری بی بهر وهك چی ؟

ههنگاوی ١/ : پاشان سووده كانی (دار) یان به خیرایی بۆ باس ده کهم هه ر له جوانی و رازاندنه وه پاكر كردنه وهی هه واو ژینگه و به ره می درهخت له میوه و ته خته و دار و خه ئوزو گه لا و گول و به كار هینانی له بواری پیشه سازی دهرمان كه ره ستكانی مال له دهرگا و كورسی قه نه فه و هتد وه چه ند جاریك وشهی (دار) یان بو دهر دهر بۆم و پیتیان ده ئیم دهنگی (ر) تیدایه .

ههنگاوی ٢/ : وینه كانیان بۆ نمایش ده کهم له سه ر بۆرد و چه ند قوتابییهك هه ئه سینم ناوی وینه كه بلیت و نه گه ر دهنگی (ر) تیدایه بوو بازنه که ی ژیری رهنگ بکات و داوا ده کهم له قوتابییه یان نه وانیش له په رتوکه كانیان بازنه ی ژیر نه و وینه نه رهنگ بکه ن که دهنگی (ر) تیدایه وه ته نه ایهك جور رهنگ به کار بهینن و له بازنه که ش دهر نه چن .

ههنگاوی ٣ / جیا كرده وه (رووته ئكردن)

پاش نه وه وینه ی (دار) یان نیشان دده م و پرسیا یان لیده کهم نه مه چییه ؟ چه ز ده کهن بزانی چۆن ده نوسریت ؟ نه و جا وشه که یان نیشان دده م و چه ند جاریك بویان ده خوینمه وه له ته خته ی گیرفان دایده نیه ، پاشان داویان لیده کهم سه یری دهستم بکه ن بزانی چۆن وشه که یان

بۇ دەنوسم ئەسەر بۇرد وئەسەر ھېل پاشان دەست دەكەم بەجياکردنەوہى بېرگەى (دا) ئە پىتى (ر) وەپرسىيار ئەقوتابىيان دەكەم سەبارەت بەبېرگەى (دا) پاشان خۇم پىيان دەئىم ئەمەش شىوہى دەنگى پىتى (ر) يە وەچەندە جارېك بۇيان دەخوئىنمەوہ ئەوجا ھەمان كىردار بۇ وشەكە ئەسەر بۇرد ئە نجام دەدەم و پاشان داوا دەكەم ئەقوتابىيان يەك يەك پىتەكە دەربېن داوا ئەوہ داوا دەكەم ئەقوتابىيان سەيرى دەستەم بىكەن بزەنن چۇن پىتەكە دەنوسم ئەسەر ھېل ئەبۇرد وە بەقوتابىيان دەئىم بۇردەكانتەن دەربىكەن و پىتى (ر) بنوسن .

ھەنگاوى ۴ / : ناوى وئىنەكان بلىن پاشان خۇم وشەكەيان بۇ دەخوئىنمەوہ وەداوايان لىدەكەم ئەو وشەيەى پىتى (ر) تىدايە بىدۇزەوہ پاشان دەورى وشەكە بگرن .

ھەنگاوى ۵ / : وشەكەيان بۇ دەخوئىنمەوہ وەداوايان لى دەكەم ئەو وشەيەى پىتى (ر) تىدايە دەورى پىتەكە بگرە .

ھەنگاوى ۶ / : داوا دەكەم ئەقوتابىيان يەك يەك پىتى (ر) دەربېن .

ھەئسەنگاندن : داوا دەكەم ئەقوتابىيان وشەم بۇ بەئىننەوہ كە پىتى (ر) تىدا پىت .

چالاكى ۱ / :- تۇخىبىكەوہ ، بىخوئىنەوہ ، بىنوسەوہ .

چالاكى ۲ / :- چالاكىيەكەيان بۇ نەمەش دەكەم وئەسەر بۇرد پاشان قوتابىيان ھەئدەسىنەم بۇ تۇخىردنەوہ وە نوسىنى (۱، ۵) وەئە پەرتوكەكانيان بىنوسنەوہ .

چالاكى ۳ / :- پىتى (ر) بدۇزەرەوہ و پاشان دەورى بگرە .

چالاكى ۴ / :- ناوى وئىنەكان بلى و پاشان پىتى (ر) ئەبۇشايەكەدا بنوسە بۇ ئەوہى وشەكەتەواو بىكرىت .

چالاكى ۵ / :- نىشانەى (/) يان (+) ئەژىركىردارى شىاوداوا، نەشىاودا دابنى .

نامانچى تاييەتتى :- ناسىنى دەنگ وشېۋە دەربېرىن و نووسىنى پىيتى (ز) لەوشەي (مۆز)

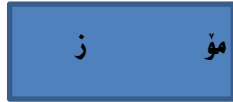
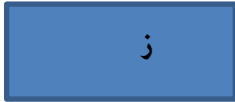
شېۋازى دەربېرىن : خشوك، گر، پوكى ددان .

ھۆكەنى فېركردن :- كومپيوتەر ، داتاشۆو ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى ناماژە ، كارتى وشە وېرگە و پىتە كان ، تەختەي گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى

نوسىنى پىتە كان ، مۆز . مۆز مېۋە يە بېگەردە . ناو سېي تويكى زەردە

يەك پارچە فېتامېنە

بېخۇ تامى شېرىنە

پېشەكى / پىداچوونەۋە بە پىتە خويندراۋەكان بە دانانى ھەندىك وشە لەسەر بۇردەكە بە ھەنگەراۋەيى كە پىتە خويندراۋەكانى (د، ا، ە، ى، ۋ) تىدا بىت و، قوتابى كارتى ھەنگرىت و بېخوئىتەۋە پاشان لەسەر بۇردەكە بېنوسىتەۋە .

خستەروو /

ھەنگاۋى /۱/ :- وئىنە يابەتەكە يان بۇ نەمايش و بەم پىرسىارانە دەست پى دەكەم :

- سەۋرەكە چى بۇ ھىناۋىن ؟
- رەنگى چۇنە ؟
- تامى چۇنە ؟
- مۆز بەرى چ دارىكە ؟
- پىۋىستە كە (مۆز) مان خوارد تويكەكە چى لىبەكەين؟ پاشان داۋا دەكەم لە قوتابىيان ھەر يەككە سودىكى مۆز پى بلىت . ۋە باسى ئەۋەيان بۇ دەكەم كە پىۋىستە مېۋە پىش خواردن جوان بشۇرىتەۋە ، ۋە مېۋە سودىكى ئىچكار زۇرى ھەيە بۇ تەندروسىيمان بۇيە دەبىت رۇژانە مېۋە بخوئىن چۇنە لە شمان پىۋىستەكى زۇرى بە فېتامېن ھەيە بۇنەۋەي لەنە خوشى پارىزراۋ بىن كە بە زۇرى لە مېۋەدا ھەيە ، ۋە (مۆز) يىش يەككە لەۋ مېۋانە ، پاشان (مۆز) يان نىشان دەدەم و پىيان دەئىم (مۆز) دەنگى (ز) تىدايە ۋە چەند جارىك پىتەكە يان بۇ دەردە بىرم .

ھەنگاۋى /۲/ :- وئىنە كانىيان بۇ نەمايش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لە قوتابىيان ئەۋ وئىنەيەي دەنگى (ز) تىدايە بازنەكەي ژىرى رەنگ بىكە لەسەر بۇرد ئەۋجا لە پەرتوكە كانىيان .

ھەنگاۋى /۳/ :- جياكردنەۋە رووتە ئكردن ، پاشان بۇ دەستكە وتنى پىيتى (ز) وشەي (مۆز) بەكار دىنم لەسەر تەختەي گىرفان پاشان لە بۇرد ئەۋجا بۇردە كانىيان پى دەردەكەم و چەند جارىك پىتەكە يان لەسەر پى دەنوسم بەرەچاۋ كىردنى نوسىن لەسەر ھىل ۋە لەگەل ھەردوۋ بزوئىنى (ا ، ە) بۇيان بەكار دىنم .

ھەنگاۋى /۴/ :- ناۋى وئىنە كان بلى ۋنە وشەيەي پىيتى (ز) تىدايە دەۋرى بگرە .

ھەنگاۋى /۵/ :- ئەۋ وشەيەي پىيتى (ز) تىدايە پىتەكە بدۆزەۋە و پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

ھەنگاۋى /۶/ :- داۋا دەكەم لە قوتابىيان پىتەكە دەربېرىن ۋە بەكارى بىنن لەگەل ھەردوۋ بزوئىنى (ا ، ە) ۋە چەند وشەيەكەم بە نمونە بۇ بەيئەۋە .

چالاكى /۱/- تۆخىيىكەۋە ، بېخوئىنەۋە ، بېنوسەۋە .

چالاكى /۲/- نەم مىندالانە بەچ كارئىكەۋە سەرقانن .

چالاكى /۳/- پىتى (ز) بدۆزەۋە پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

چالاكى /۴/- ناۋى وئىنەكان بلى وپىتى (ز) نەبوشايىبەكاندا بنوسە بۇ نەۋەى بېبىت بەۋشەيەكى تەۋاۋ .

چالاكى /۵/- پىتەكان ئىكېدەۋە بېكە بەبرگە پاشان برگەكان ئىكېدەۋە بېكە بەۋشە .

چالاكى /۶/- نەۋەۋشانەى خوارەۋە بېخوئىنەۋە پاشان بېنوسەۋە

ناما نچی تاییه تی :- ناسینی دهنگ وشپوهی دهبرپین ونوسینی پیتی (و) لهوشی (چاو)

شیوازی دهبرپین :- نیچه بزوین ، گر ، لیوی .

هۆکانی فیگردن :- کومپیوتەر ، داتاشوو ، بۆرد ، ماجیک ، کتیب ، داری ناماژه ، کارتی وشه وپرگه پیته کان ، ته ختهی گیرفان ، ماجیکی رهنگاو رهنگ کارتی
نوسینی پیته کان . من به دوو چاوی جوانم تیرله دونیا دهروانم

سو پاسم بۆ یه زدانه

بۆ نه م دیارییه جوانه

و

و چا

چاو

پیشه کی / پیداجوونه وه به پیته خویندراوه کان به دانانی هه ندیک وشه له سه ر بۆرده که به هه لگه پاره یی که پیته خویندراوه کان (د، ه، ا، ر، ز) تیدا بیت و، قوتابی
کارتی هه لگرتی و بیخوینیته وه پاشان له سه ر بۆرده که بینوسیته وه .

خستنه روو /

هه نگاوی / :- وینه ی بابته که یان بۆ نمایش ده که م وبه م پرسیارانه ده ست پی ده که م :

- کی ده زانی هاوړیکا نمان چیمان نیشان ده دات؟
- نه مه چاوی چیه؟
- سوودی چاو چیه؟
- رهنگی چاومان چۆنه؟
- چۆن چاومان ده پاریزین؟
- چاو له چه ند به ش بیک دیت؟ سوودی هه ر به شه یان چیه؟
- چۆن ریز له که سیکی نابینا ده گرین؟

وه باسی (چاو) یان بۆ ده که م و چۆن ده بی ناگاداری چاومان بین وچۆن وله چی دوریه که سه یری ته له فریون وکومپیوتەر ده که یین وه چۆنیه تی خویندنه وه ی کتیب
به شیوه ی راست ودروست وه خو پاراستن له سه یرکردنی روونکی به هیز به بی چاویلکه ، وه پییان ده ئیم (چاو) دهنگی (و) تیدایه .

هه نگاوی / :- وینه کان یان بۆ نمایش ده که م له سه ر بۆرد پاشان داوا ده که م له قوتابی بیان نه و وینه یه ی دهنگی (و) تیدایه بازنه که ی ژیری رهنگ بکه له سه ر بۆرد
دوایی له په رتوکه کان یان .

هه نگاوی / :- جیا کردنه وه و پوته لکردن بۆ ده ستکه وتنی پیتی (و) وشه ی (چاو) به کار دینم له سه ر ته خته ی گیرفان پاشان له بۆرد نه و جا بۆرده کان یان پی
ده رده که م وچه ند جاریک پیته که یان له سه ر پی ده نوسم به ره چاو کردنی نوسین له سه ر هیل وه له که ل هه ردوو بزوینی (ا، ه) بویان به کار دینم .

هه نگاوی / :- ناوی وینه کان بلی نه و وشه یه یی پیتی (و) تیدیه ده وری بگره .

هه نگاوی / :- نه و وشه یه ی پیتی (و) تیدایه پیته که بدۆزه وه و پاشان ده وری پیته که بگره .

هه نگاوی / :- داوا ده که م له قوتابی بیان پیته که ده برپن وه به کاری بینن له که ل هه ردوو بزوینی (ا، ه)

چالاکى /۱/- تۆخىيىكەرۈه ، بىخوئىنەۋە ، بىنوسەۋە .

چالاکى /۲/- ناۋى وئىنەكان بلى وپاشان پىتى (و) ئەبۇشايىبەكاندا بنوسە بۇ ئەۋەى بىت بەۋشەيەكى تەۋاۋ .

چالاکى /۳/- پىتى (و) بدۇزەرەۋە پاشان دەۋرى بگرە .

چالاکى /۴/- باسى چۆنىتەتى سۈرى ناۋىيان بۇ دەكەم ئەسروشتدا .

چالاکى /۵/- بركەكان بخوئىنەۋە و ئىكيان بدەو بۇ ئەۋەى بىت بەۋشە پاشان بىنوسەۋە .

چالاکى /۶/- شىۋازى گفتمو گۆ كرىن بە شىۋازى پرسىيار ۋە لام ئەنىۋ قوتابياندا .

چالاکى /۷/- رستەكە بخوئىنەۋە پاشان بىنوسەۋە .

ناما نچی تاییه تی :- ناسینی دهنگ وشپوهی ده برپین و نووسینی پیتی (پ) له وشه ی (مه پ)

شپوازی ده برپین :- هه ژۆك ، گڤ ، پوكی .

هۆكانی فیكردن :- كومپیوتەر ، داتاشۆو ، بۆرد ، ماجیک ، كتیب ، داری ئاماژه ، كارتی وشه وپرگه وپیته كان ، ته خته ی گیرفان ، ماجیکی رهنگاو رهنگ كارتی

ناره ئیگی زۆر جوانه

مه پ وانه ی نه مرۆمانه

نوسینی پیته كان .

خۆشه ویستی هه مووانه

به سووده و بی زیانه

وانه ی 5

پیشه کی / پیداجوونه وه به پیته خویندراوه كان به دانانی هه ندیک وشه نه سه ر بۆرده که به هه لگه پاوه یی که پیته خویندراوه كانی (د، ا، ه، ر، ز، و) تیدا بیت و، قوتابی كارتی هه لگرتی و بیخوینیته وه پاشان نه سه ر بۆرده که بینوسیته وه .

خستنه روو /

هه نگاوی /۱/- وینه ی بابته که یان بۆ نمایش و به م پرسیارانه ده ست پی ده که م :

- نه مه وینه ی چیه ؟
- نه شی مه پ به چی دا پۆشراوه ؟
- مه رچی ده خوات ؟
- سوودی مه پ چیه ؟

پاشان خۆم زانیاری تریان ده ده می سه به رته به (مه پ) له گوشت ، خوری ، شیر ، پیسته که ی که ده کرتی به جانتاو پیلاو قایش و مه شکه و ده ف ته پل ده هۆن پاشه رۆکه شی سوودی لی ده بنیرتی بۆ ناوباخ و زهویه کشتوکالییه كان ، پاشان پیمان ده ئیم (مه پ) دهنگی (پ) تیدا یه وه چهنه د جاریک بۆیان دووباره ی ده که مه وه هه روه ها بۆیان روون ده که مه وه دهنگی نه م جیاوازه له پیتی (پ) نه م قه له و تره کاتیك ده ری ده برپین .

هه نگاوی /۲/- وینه کان یان بۆ نمایش ده که م نه سه ر بۆرد پاشان داوا ده که م له قوتابی یان نه و وینه یه ی دهنگی (پ) تیدا یه بازنه که ی ژیری رهنگ بکه نه سه ر بۆرد پاشان له په رتوکه کان یان .

هه نگاوی /۳/- جیاکردنه وه و رووته لکردن ، پاشان بۆ ده ستکه وتنی پیتی (پ) وشه ی (مه پ) به کار دینم نه سه ر ته خته ی گیرفان پاشان له بۆرد نه و جا بۆرده کان یان پی ده رده که م و چهنه د جاریک پیته که یان نه سه ر پی ده نوسم به ره چاو کردنی نوسین نه سه ر هیل وه له گه ل هه ردوو بزوینی (ا، ه) بۆیان به کار دینم .

هه نگاوی /۴/- ناوی وینه کان بلی و نه و وشه یه یی پیتی (پ) تیدا یه ده وری بگه .

هه نگاوی /۵/- نه و وشه یه ی پیتی (پ) تیدا یه پیته که بدۆزه وه و پاشان ده وری پیته که بگه .

هه نگاوی /۶/- داوا ده که م له قوتابی یان پیته که ده برپن وه به کاری بینن له گه ل هه ردوو بزوینی (ا، ه)

چالاكى /۱/- تۆخىيكەرەو، بىخوئنهو، بىنوسهوه .

چالاكى /۲/- ناوى وئنهكان بلى وپىتى (پ) له بوشاييه كاندا بنوسه بو نهوى ببىت به وشه يهكى تهواو .

چالاكى /۳/- پىتى (پ) بدوزهرهوه پاشان دهورى بگره .

چالاكى /۴/- چى بكهين بو پاريزگارى كردن نه ددانه كانمان بو نهوى به ته ندروست بميننهوه وزيانينان پى نه گات ههروهه نيشانهى راست بده له وئنهى رفتارى شياو ، هه نه بده له رفتارى نه شياو له دوو وئنه كه دا .

چالاكى /۵/- شىته ئكردنى وشه بو برگه وپىت ، پاشان به پيچه وانهوه .

چالاكى /۶/- وشه كان بخوئنهروهه پاشان بىنوسهوه له پهرتوكه كه دا .

ناما نى تايبەتتى :- ناسىنى دەنگ وشىۋەى دەربىرىن و نووسىنى پىيتى (ۋ) لەوشەى (دۇ) دا .

شىۋازى دەربىرىن :- بەھۇى دوو لىو زمانەو دەركىنرى ، گره .

ھۇكانى فىركردن :- كومپيوتەر ، داتاشو ، بۇرد ، ماجىك ، كتىب ، دارى ناماژە ، كارتى وشە وىرگە پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى

نوسىنى پىتەكان ، دۇ .

پىتان دەلىم لەسەر خۇ

وهرن گوئى بگرن ئەمرۇ

ھەمووتان بنوسن دۇ

بۇزانىنى پىيتى (ۋ)

ۋ

د ۋ

دۇ

پىشەكى / چەند قوتاببىك ھەلدەسىنم بۇ سەر بۇرد بۇ نوسىنى چەند برگە و پىتەك لە و پىتەنەى كە خویندوومانە لەبابەتەكانى رابردوو .

خستەروو /

ھەنگاۋى /۱/-: وىنەى بابەتەكەيان بۇ نمايش دەكەم (دۇ) يان نىشان دەدەم وىمە پرسىارانە دەست پى دەكەم :

- سمۇرەكە ئەمرۇ چى بۇ ھىناۋىن ؟
- (دۇ) مان لە چى دەست دەكەۋى ؟
- ئەوانەى شىرمان لىيان دەست دەكەۋىت كام ناژەلانەن ؟
- شىر چۇن دەبىت بەماست ؟
- مەشكە لە چى دروست دەكرىت ؟
- چى دەكەينە ناو مەشكەكە ئەگەل ماستەكە تا بژنرىت ؟
- ئەگەل دۇكەدا چى ترمان دەست دەكەۋى ؟

پاش ئەم گفتوگۇيانە باسى چۇنەتتى دروست كردنى (دۇ) . پىيان دەلىم وشەى (دۇ) دەنگى (ۋ) تىدايە وە چەند جارلىك پىتەكەيان بۇ دەردەبىرم .

ھەنگاۋى /۲/-: وىنەكانيان بۇ نمايش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داوا دەكەم لەقوتاببىيان ناۋى وىنەكان بلى و ئەو وىنەيەى دەنگى (ۋ) تىدايە بازنەكەى ژىرى

رەنگ بكة لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانيان .

ھەنگاۋى /۳/-: جىاكردنەو و پووتەكردن ، پاشان بۇ دەستكەوتنى پىيتى (ۋ) وشەى (دۇ) بەكار دىنم لەسەر تەختەى گىرفان پاشان لە بۇرد ئەوجا بۇردەكانيان

پى دەردەكەم و چەند جارلىك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم بەرەچاۋ كردنى نوسىن لەسەر ھىل وە پىيان دەلىم پىيتى (ۋ) بزوئىنى (ا ، ە) لەگەلدا بەكار نايەت چونكە خۇى بزوئىنە .

ھەنگاۋى /۴/-: ناۋى وىنەكان بلى و ئەو وشەيەى پىيتى (ۋ) تىدايە دەورى بگرە .

ھەنگاۋى /۵/-: ئەو وشەيەى پىيتى (ۋ) تىدايە پىتەكە بدوزو وە پاشان دەورى پىتەكە بگرە .

ھەنگاۋى /۶/-: داوا دەكەم لەقوتاببىيان پىتەكە دەربىرىن وە ھەندى وشەم بۇ بەينەو وە كە پىيتى (ۋ) تىدا بىت .

چالاكى /۱/-: تۇخىبىكەرەو ، بىخوئىنەو ، بىنوسەو .

چالاکى /۲/ :- ناوى وئنه كان بلى وپىتى (ؤ) له بوشاييه كه دا بنووسه وه تابييت به وشه يه كى ته واو .

چالاکى /۳/ :- پىتى (ؤ) بدوزره وه پاشان ده ورى بگره .

چالاکى /۴/ :- داوا ده كه م له قوتابيين باسى چوئيه تى دروست كردنى (دؤ) مان بو بكن .

چالاکى /۵/ :- برگه كان بخوينه ره وه پاشان ليكييده و بيخوينه وه و بينوسه ره وه .

چالاکى /۶/ :- وشه كان بخوينه ره وه پاشان بينوسه ره وه .

ناما نه‌ی تاییه‌تی :- ناسینی ده‌نگ وشپوه‌ی ده‌رپرین و نووسینی پیتی (ی، ی) له‌وشه‌ی (نه‌ی ، ده‌ریا)

شپوازی ده‌رپرین :- نیچه بزوین ، گر ، مه‌لاشوی رق .

هۆکانی فی‌رکردن :- کومپیوتەر ، داتاشۆو ، بۆرد ، ماجیک ، کتیب ، داری ئاماژه ، کارت‌ی وشه‌ وپرگه‌ پیته‌کان ، ته‌خته‌ی گیرفان ، ماجیکی ره‌نگاو ره‌نگ کارت‌ی نووسینی پیته‌کان .

تۆزیک نه‌ی ئیده‌ بۆمان

سلاو نه‌ی سمۆره‌ی جوان

خپرا پیمان بخوینه

پیتی (ی) ئیده‌ر بیته

ی

نه . ی

نه‌ی

ی

ده‌ر ی ا

ده‌ریا

پیشه‌کی / پیداجوونه‌وه به‌ پیته‌ خویندراوه‌کان به‌هه‌ستاندن‌ی چه‌ند قوتاییه‌ک بۆ سه‌ر بۆرد بۆ نووسینی چه‌ند برگه‌و پیتیک نه‌و پیتانه‌ی له‌بابه‌ته‌کان‌ی رپرودودا خویندوو مانه .

خستنه‌روو /

هه‌نگاوی ۱/ :- وینه‌ی بابه‌ته‌که‌یان بۆ نمایش ده‌که‌م و به‌م پرسیارانه‌ ده‌ست یی ده‌که‌م :

- نه‌م جاره‌سمۆره‌که‌مان چی بۆ هیناوین ؟
- ئامیری نه‌ی بۆ چی به‌کار دیت ؟
- چون ئیده‌ردیت ؟

پاشان به‌قیدیۆ هه‌ندیك ده‌نگی نه‌یان بۆ ئیده‌ده‌م و پاشان پیمان ده‌ئیم (نه‌ی) ده‌نگی (ی) تیدایه‌ وه‌ چه‌ند جاریک ده‌نگه‌که‌یان بۆ دووباره‌ ده‌که‌مه‌وه .

هه‌نگاوی ۲/ :- وینه‌کانیان بۆ نمایش ده‌که‌م له‌سه‌ر بۆرد پاشان داوا ده‌که‌م له‌قوتاییه‌ی نه‌و وینه‌یه‌ی ده‌نگی (ی، ی) تیدایه‌ بازنه‌که‌ی ژیری ره‌نگ بکه‌ له‌سه‌ر بۆرد پاشان له‌ په‌رتوکه‌کانیان .

هه‌نگاوی ۳/ :- جیاکردنه‌وه‌و رووته‌کردن ، پاشان بۆ ده‌ستکه‌وتنی پیتی (ی) وشه‌ی (نه‌ی) به‌کار دینم له‌سه‌ر ته‌خته‌ی گیرفان پاشان له‌ بۆرد وه‌پیمان ده‌ئیم نه‌مه‌ (ی) کۆتای چونکه‌ ده‌که‌وینته‌ کۆتای وشه‌که‌وه‌ نه‌وجا بۆرده‌کانیان پی ده‌رده‌که‌م و چه‌ند جاریک پیته‌که‌یان له‌سه‌ر پی ده‌نوسم به‌ره‌چاو کردنی نووسین له‌سه‌ر هیل پاشان بۆ ده‌ستکه‌وتنی (ی) سه‌ره‌تا و ناو وشه‌ (ناوه‌راست) وشه‌ی (ده‌ریا) به‌هه‌مان شپوه‌ وشه‌ی (نه‌ی) شپته‌ل ده‌که‌م بۆ ده‌ست که‌وتنی (ی) سه‌ره‌تاو ناو وشه‌ وه‌ له‌گه‌ل هه‌ردوو بزوینی (ا ، ه) بۆیان به‌کار دینم له‌بۆرده‌کانیان پیمان ده‌نوسم .

هه‌نگاوی ۴/ :- ناوی وینه‌کان بلی و نه‌و وشه‌یه‌ی پیتی (ی، ی) تیدیه‌ ده‌وری بگره .

هه‌نگاوی ۵/ :- نه‌و وشه‌یه‌ی پیتی (ی، ی) تیدایه‌ پیته‌که‌ بدۆزه‌وه‌ و پاشان ده‌وری پیته‌که‌ بگره .

هه‌نگاوی ۶/ :- داوا ده‌که‌م له‌قوتاییه‌ پیته‌که‌ ده‌رپرین وه‌به‌کاری بینن له‌گه‌ل هه‌ردوو بزوینی (ا ، ه) وه‌چه‌ند وشه‌یه‌کم بۆ به‌یننه‌وه‌ به‌ نمونه‌که‌ پیتی (ی، ی) تیدا بیت نه‌گه‌ر کرا بیشی نووسنه‌وه‌ له‌سه‌ر بۆرد .

چالاکى /۱/- تۆخىبىكەرەوہ ، بىخوینەوہ ، بىنوسەوہ .

چالاکى /۲/- ناوی وینەکان بلی وپاشان پیتی (ی ، ی) ئەبۆشایبەکاندا بنوسە بە پپی گونجانی شیوهی پیت که بوی به کار دینیت ئەوجا بىخوینەوہ .

چالاکى /۳/- پیتی (ی ، ی) بدۆزەرەوہ پاشان دەوری بگره .

چالاکى /۴/- وشەکان بخوینەوہ و پاشان برکە برکەى بکە .

چالاکى /۵/- وشەکان بخوینەوہ پاشان بىنوسەوہ .

زمانی كوردی

پۆلى يه كهم

بابه ت : (ئاو) پىتى (ئ)

وانه ي : هه شتم

رۆژى :

به رواړ :

ناما نحه تا يبه تى :- ناسىنى دهنگ وشپوهى ده برپىن و نووسىنى پىتى (ئ) له وشه ي (ئاو) دا

شپوازي ده برپىن :- ژپى ، بنى قورگ .

هوكانى فېر كرده :- كومپيوتهر ، داتاشوو ، بورد ، ماجىك ، كتيب ، دارى ناماز ، كارتى وشه وبرگه پىته كان ، ته خته ي گىرفان ، ماجىكى رهنكاو رهنكاو كارتى

خودا به نيمه ي داوه

چه ند بېگه رده نه و ئاوه

نوسىنى پىته كان و ئاو .

به فېرۆى نه ده ين كه س

كاتىك گه شسته ده سمان

ئ

ئ او

ئاو

پيشه كى / پيدا چوونه وه به پىته خوئندراوه كان به دانانى هه ندىك وشه له سه ر بورد كه به هه لگه راوه يى كه پىته خوئندراوه كانى وانه كانى رابردوى تيدا بيت و ، قوتابى كارتى هه نگرىت و بىخوينته وه پاشان له سه ر بورد كه بىنوسىته وه .

خستنه روو /

هه نكاوى ۱/ :- وىنه ي بابته كه يان بو نمايش وبه م پرسىارانه ده ست پى ده كه م :

- سموره كه چى بو هيناوين ؟
- ناوى شپاو بو خواردنه وه ده بيت چون بيت ؟
- ئاو له چيدا و چون به كار ده هينىن له ژيانى رۆژانه دا ؟

پاشان ناوى په ردا خه كه يان نيشان ده دم وه پىيان ده ئيم نه م ئاوه پاكه و شپاوه بو خوادنه وه چونكه بى رهنكا بى تام وى بوئه وه پىويسته له سه رمان ئاو به فېرۆ نه ده ين وپاك وخوايىنى راگرين وله پىسبون بىپارىزىن چونكه ئاو سامانىكى نه ته وه يى يه ، پىيان ده ئيم وشه ي (ئاو) دهنگى (ئ) تيدا يه .

هه نكاوى ۲/ :- وىنه كانىيان بو نمايش ده كه م له سه ر بورد پاشان داوا ده كه م له قوتابىيان نه و وىنه يه ي دهنگى (ئ) تيدا يه بازنه كه ي ژپرى رهنكا بكه له سه ر بورد پاشان له په رتوكه كانىيان .

هه نكاوى ۳/ :- جيا كرده وه و رووته نكردن ، پاشان بو ده سته كتىنى پىتى (ئ) وشه ي (ئاو) به كار دىنم له سه ر ته خته ي گىرفان پاشان له بورد نه و جا بوردنه كانىيان پى دهرده كه م وچه ند جارىك پىته كه يان له سه ر پى ده نوسم به ره چاو كرده نى نوسىن له سه ر هيل وه له گه ل هه ر دوو بزوينى (ا ، ه) بويان به كار دىنم .

هه نكاوى ۴/ :- ناوى وىنه كان بلى ونه و وشه يه يى پىتى (ئ) تيدا يه ده ورى بگه ر .

هه نكاوى ۵/ :- نه و وشه يه يى پىتى (ئ) تيدا يه پىته كه بدوزه وه و پاشان ده ورى پىته كه بگه ر .

هه نكاوى ۶/ :- داوا ده كه م له قوتابىيان پىته كه ده برپىن وه به كارى بىنن له گه ل هه ر دوو بزوينى (ا ، ه) وه چه ند نمونه يه كه به يئنه وه كه پىتى (ئ) تيدا بيت .

چالاكى ۱/ :- توخىبكه ره وه ، بىخوينته وه ، بىنوسه وه .

چالاكى ۲/ :- ناوى وىنه كان بلى وپىتى (ئ) له بو شپاوه كه دا بنوسه وه و بىخوينته وه .

چالاکی/۳/- پیتی (ن) بدؤزره وهو پاشان دهوی بگره .

چالاکی/۴/- پیته کان لیکبده و بیکه به برگه و پاشان بینوسه وهو بیخوینه وه .

چالاکی/۵/- وشه کان بخوینه ره وه پاشان هه ئیوه شینه وه بو برگه .

چالاکی/۶/- دهقه که ی به قوتابیان ده خوینه وه پاشان داوایان نی ده که م دوو رسته که ی خواه وه بخوینه وهو بینوسنه وه نه په رتووکه کان بیان .

زمانی كوردی

پۇلى يەكەم

بابەت : نان پىتى (ن ، ن)

وانەى : نۇبەم

رۇژى :

بەروار :

ناما نى تايبەتى :- ناسىنى دەنگ وشىۋەى دەربىرىن و نووسىنى پىتى (ن) لە وشەى (نان)

شىۋازى دەربىرىن :- نووتى ، گىر ، پووكى ددان .

ھۆكەنى فېر كىردن :- كومپيوتەر ، داتاشۆۋ ، بۆرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى نامازە ، كارتى وشە وىرگە پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى

نوسىنى پىتەكان ، نان .

خىرا چووم بۇ نانەۋا

نانم بۇ داىە ھىنا

وانەى ۹

بە جوانى نۆرەى خۆم گرت

نۆرە بىرم لەكەس نەكرد

ن ، ن

ن ا ن

نان

پىشەكى / پىداچوونەۋە بە پىتە خويندراۋەكان بە دانانى ھەندىك وشە لەسەر بۆردەكە بە ھەلگەراۋەى كە پىتە خويندراۋەكانى بابەتەكانى تىدا بىت و ، قوتابى كارتى ھەلگىرىت و بىخوئىتەۋە پاشان لەسەر بۆردەكە بىنوسىتەۋە .

خستەروو / ھەنگاۋى ۱/ :- وئەى بابەتەكەيان بۇ نەمايش دەكەم و بەم پىرسىارانە دەست پى دەكەم :

- سمۆرەكە نەم جارە چى بۇ ھىناۋىن ؟
- نان لە چى دروست دەكرىت ؟
- ئارد لە چى دروست دەكرىت ؟
- گەنم چۆن دەبىت بە ئارد ؟
- گەنم لە چ وەرزىك دەچىندىت ؟

پاشان باسى نان وئارد وگە نەمىان بۇ دەكەم و بە خىراىى وەنانىان پىشان دەدەم و ، وە پىرسىارىان لى دەكەم ئايە بىجگە لەنان چى تر لە ئارد دروست دەكرىت؛ وە ھەر قوتابىەك پارچە نانىكى دەدەمى تابىخوات پاشان پىشان دەئىم وشەى (نان) دەنگى (ن) تىداىە ، وە چەند جارىك دەنگەكەيان بۇ دووبارە دەكەمەۋە .

ھەنگاۋى ۲/ :- وئەكانىيان بۇ نەمايش دەكەم لەسەر بۆرد پاشان داۋا دەكەم لە قوتابىيان ئەو وئەىەى دەنگى (ن ، ن) تىداىە بازنەكەى ژىرى رەنگ بەكە لەسەر بۆرد پاشان لە پەرتوكەكانىان .

ھەنگاۋى ۳/ :- جىاكردەنەۋە رووتە ئكردن ، پاشان بۇ دەستكەۋتتى پىتى (ن ، ن) وشەى (نان) بەكار دىنم لەسەر تەختەى گىرفان پاشان لە بۆرد نەۋجا بۆردەكانىيان پى دەردەكەم و چەند جارىك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم بەرەچاۋ كىردنى نوسىن لەسەر ھىل وە لەگەل ھەردوۋ بزوئىنى (ا ، ە) بۇيان بەكار دىنم پىشيان دەنوسم لەبۆرد .

ھەنگاۋى ۴/ :- ناۋى وئەكان بلى وئەو وشەىەى پىتى (ن ، ن) تىداىە دەۋرى بگرە .

ھەنگاۋى ۵/ :- ئەو وشەىەى پىتى (ن ، ن) تىداىە پىتەكە بەدۆزەۋە و پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

ھەنگاۋى ۶/ :- داۋا دەكەم لە قوتابىيان پىتەكە دەربىرىن و بەكارى بىنن لەگەل ھەردوۋ بزوئىنى (ا ، ە) و چەند وشەىەك بە نموونە بۇ بەئىنەۋە كە پىتى (ن ، ن)

چالاكى /۱/- تۆخىيىكەرەو، بىخوئىنەو، بىنوسەو.

چالاكى /۲/- نەم مندا لانه چ كارىك دهكەن كارەكەيان بلى و پاشان پىيتى (ن، ن) لە شوئىنى گونجاودا لە بوشايىبەكەدا بنوسە تا پىناسى كارى وئىنەكە دەلى

چالاكى /۳/- پىيتى (ن، ن) بدۆزەرەو پاشان رەنگى بكە .

چالاكى /۴/- وشەى (نەو، نەوان) لە شوئىنى راست وگونجاودا بۆ ھەرىكە ئەم وئىنانەى خوارەو دابنى .

چالاكى /۵/- برگەكان بىخوئىنەو پاشان برگە گونجاوكان بگەيەنە بەيەك تا وشەيەكى واتادارمان دەست كەوئىت .

چالاكى /۶/- برگەو پىتەكان بىخوئىنەو پاشان لىكىيان بە، تا وشەيەكى واتادارمان بەداتى بىخوئىنەو بىنوسەو.

چالاكى /۷/- وشەكان بىخوئىنەو پاشان بىنوسەرەو نەوجا وشەى (ناو، نەو، نەوان) شىتە ئدەكەم بۆ پىتەكانى .

ناما نچی تاییه‌تی :- ناسینی ده‌نگ وشپوهی ده‌ربیرین و نووسینی پیتی (ژ) له‌وشه‌ی (رۆژ)

شیوازی ده‌ربیرین :- خشۆك ، گپ ، مه‌لاشوی رق .

هۆكانی فیركردن :- كومپیوتەر ، داتاشۆو ، بۆرد ، ماجیک ، كتیب ، داری ناماژ ، كارتی وشه وپرگه پیته‌كان ، ته‌خته‌ی گیرفان ، ماجیکی ره‌نگاو ره‌نگ كارتی نووسینی پیته‌كان په‌ پکی خۆر وزه‌وی و مانگ . چەند خۆشه وهرزی هاوین . تیشکی خۆری زۆر به‌تین

بۆمان به‌نییت گهرما

خۆی په‌خش كات به‌سه‌رما .

ژ

رۆ

رۆژ

پیشه‌کی / پیداجوونه‌وه به پیته خویندراوه‌كان به‌دانانی هه‌ندیک وشه له‌سه‌ر بۆرده‌كه به‌هه‌نگه‌راوه‌یی كه پیته خویندراوه‌كانی بابته‌كانی رابردووی تیدا بیت وقتابی كارتی هه‌نگریت و بیخوینیته‌وه پاشان له‌سه‌ر بۆرده‌كه بینوسیته‌وه .

خستنه‌روو /

هه‌نگاوی 1/ :- وینه‌ی بابته‌كه‌یان بۆ نمایش ده‌كه‌م و به‌م پرسیارانه ده‌ست پی ده‌كه‌م :

- چی ده‌بینین له‌گه‌ل سمۆره‌كه ؟
- رۆژ چەند ناوی هه‌یه ؟
- رۆژ سوودی چیه ؟
- رۆژ له‌چ وهرزیكدا گهرمه ؟
- سوودی رۆژ چیه بۆ ئیمه ، گیانه‌وهر ، رووهك .

پاشان باسی (رۆژ) یان بۆ ده‌كه‌م و سووده‌كانی بۆرووهك ، گیانه‌وهران ، مرۆق و پشیان ده‌نییم رۆژ له‌ئیمه‌وه زۆر دووره بویه به‌بچوکی ده‌بینین نه‌گینا خۆی زۆر گه‌وره‌یه ، گهرمی و روناکی و وزه ده‌به‌خشیته‌ به‌هر چی له‌سه‌ر زه‌وییه ، وه‌زه‌وی به‌ده‌وری رۆژدا ده‌سوپیته‌وه به‌ماوه‌ی سائیک چوار وهرزه‌كه دروست ده‌بیته وه‌زه‌وی به‌ده‌ور خۆشیدا ده‌سوپیته‌وه شه‌و رۆژ دروست ده‌بیته واته دوو خولانه‌وه‌ی هه‌یه (رۆژ) ده‌نگی (ژ) تیدا یه‌وه‌چەند جارێك بۆیان دووباره ده‌كه‌مه‌وه .

هه‌نگاوی 2/ :- وینه‌كانیان بۆ نمایش ده‌كه‌م له‌سه‌ر بۆرد پاشان داوا ده‌كه‌م له‌قوتابییان نه‌و وینه‌یه‌ی ده‌نگی (ژ) تیدا یه‌ بازنه‌كه‌ی ژیری ره‌نگ بکه له‌سه‌ر بۆرد پاشان له‌په‌رتوکه‌كانیان .

هه‌نگاوی 3/ :- جیاكردنه‌وه‌و رووته‌كردن ، پاشان بۆ ده‌ستكه‌وتنی پیتی (ژ) وشه‌ی (رۆژ) یان بۆ به‌كار دینم له‌سه‌ر ته‌خته‌ی گیرفان پاشان له‌ بۆرد نه‌وجا بۆرده‌كانیان پی ده‌رده‌كه‌م و چه‌ند جارێك پیته‌كه‌یان له‌سه‌ر پی ده‌نوسم به‌ره‌چاو كردنی نوسین له‌سه‌ر هیل و له‌گه‌ل هه‌ردوو بزوینی (1 ، 5) بۆیان به‌كار دینم پشیان ده‌نوسم له‌بۆرد .

هه‌نگاوی 4/ :- ناوی وینه‌كان بلی و نه‌و وشه‌یه‌ی پیتی (ژ) تیدا یه‌ ده‌وری بگه‌ره .

هه‌نگاوی 5/ :- نه‌و وشه‌یه‌ی پیتی (ژ) تیدا یه‌ پیته‌كه‌ بۆزه‌وه‌و و پاشان ده‌وری پیته‌كه‌ بگه‌ره .

ههنگاوی /۶/- داوا دهکهم له قوتابییان پیتهکه دربرین وه به کاری بینن له گهله ههردوو بزوینی (۱ ، ۵) وه چهند وشه یه کم به نموونه بو بهیننه وه که پیته (ژ) تیدا بیت .

چالاکی /۱/- : تۆخیکه ره وه ، بیخوینه وه ، بینوسه وه .

چالاکی /۲/- : ناوی وینه کان بلی و پیته (ژ) له بوشاییه که دا له شوینی گونجاودا بنوسه تا وشه که ته واو ده بیت

چالاکی /۳/- : پیته (ژ) بدۆزه وه پاشان رهنگی بکه .

چالاکی /۴/- : بیینه و بلی پاشان بابه ته که یان له سه ر بۆرد بو دخوینمه وه به قوتابییانی ده خوینمه وه وه رسته که به قوتابییان دنوسمه وه له په رتووکه کانیا

ناما نھی تایبه‌تی : -ناسینی ده‌نگ وشپوه‌ی ده‌ربهرین و نووسینی پیتی (ی، ێ) له‌وشه‌ی (دی، ریوی)

شپوازی ده‌ربهرین : -زمان و دوولێو، گهر .

هۆکانی فێرکردن : - کومپیوتەر ، داتاشۆو ، بۆرد ، ماجیک ، کتێب ، داری ناماژ ، کارتێ وشه‌ و بگره‌ پیته‌کان ، ته‌خته‌ی گهرفان ، ماجیکی ره‌نگاو ره‌نگ کارتێ نووسینی پیته‌کان .

کی دی بچین بۆلادی

بۆسه‌یری باغ و تری

هه‌ر کهس له‌و یه‌ ئیره

شیر ده‌خوات لای دا پیره

ی
ێ

د	ی
ر	ی
وی	

دی
ریوی

پیشه‌کی / پیداجوونه‌وه به‌ پیته‌ خویندراوه‌کان به‌دانانی نهم و شاننه‌کارت (ژن ، ژیر ، دژوار ، ژیار ، ژینۆ ، بژا ، ژان ، باژان ، ژاراه) له‌سه‌ر بۆرده‌که به‌هه‌نگه‌پاره‌ویی که پیته‌ خویندراوه‌کانی بابه‌ته‌کانی رابردووی تیدا بیته‌ و قوتابی کارتێ هه‌نگریت و بیخوینیته‌وه پاشان له‌سه‌ر بۆرده‌که بینوسیته‌وه .

خستنه‌روو /

هه‌نگاوی ۱/ :- وینه‌ی بابه‌ته‌که‌یان بۆ نمایش ده‌که‌م و به‌م پرسیارانه‌ ده‌ست پێ ده‌که‌م :

- چی نهم وینه‌دا ده‌بینن ؟
- نهمه‌کوینه‌ ؟
- خانو دانیشتووانی (دی) زۆرن یان (شار) ؟
- خه‌لکی (دی) به‌چیه‌وه سه‌رقائن ؟
- ناو هه‌وای (دی) خۆشه‌ یان (شار) ؟ و هه‌ بۆچی ؟

پاشان باسی (دی) یان بۆ ده‌که‌م که‌ خانوی (دی) له‌به‌ردوو قور دروست کراوه که‌من وه‌ک شار زۆر نییه‌ و شه‌قامه‌کانی خۆله‌و قیرنییه‌ و بازار و دوکانی تیدا نییه‌ ، خه‌لک به‌کشتوکال و ناژه‌لداری و باخداری به‌خپوکردنی مه‌رو مالات و خزمه‌ت کردنی په‌له‌وه‌ره‌نگداریه‌وه سه‌رقائن . وه‌چهند جارێک وشه‌که‌یان بۆ ده‌رده‌بهرم پاشن پێیان ده‌ئیم (دی) ده‌نگی (ی) تیدا یه .

هه‌نگاوی ۲/ :- وینه‌کانیان بۆ نمایش ده‌که‌م له‌سه‌ر بۆرد پاشان داوا ده‌که‌م له‌قوتابییان ئه‌و وینه‌یه‌ی ده‌نگی (ی، ێ) تیدا یه‌ بازنه‌که‌ی ژیری ره‌نگ بکه‌ له‌سه‌ر بۆرد پاشان له‌ په‌رتوکه‌کانیان .

هه‌نگاوی ۳/ :- جیاکردنه‌وه‌و رووته‌کردن ، پاشان بۆ ده‌ستکه‌وتنی پیتی (ی) وشه‌ی (دی) یان بۆ به‌کار دێنم له‌سه‌ر ته‌خته‌ی گهرفان پاشان له‌ بۆرد هه‌وجا بۆرده‌کانیان پێ ده‌رده‌که‌م و چهند جارێک پیته‌که‌یان له‌سه‌ر پێ ده‌نوسم وه‌ پێیان ده‌ئیم نهمه‌ پێی ده‌وتریت (ی) کۆتایی ، وه‌ بۆ پیتی (ی) ناو وشه‌ ، وشه‌ی (ریوی) به‌کار دێنم به‌همان رێگه‌ وشپواز وه‌ پێیان ده‌ئیم پیتی (ی) هه‌رگیز ناکه‌وینه‌ سه‌ره‌تاوه‌و ، هه‌روه‌ها بزوینی (ا، ه) ناچیته‌ سه‌ر چونکه‌ پیتی (ی، ێ) بۆ خۆی بزوینه‌ وه‌زۆر جه‌خت له‌سه‌ر نهمه‌ ده‌که‌م بۆ قوتابییان پاشان پیته‌که‌یان چهند جارێک پێ ده‌نوسمه‌وه به‌ره‌چاو کردنی نووسین له‌سه‌ر هیل و له‌بۆرد .

هەنگاوی /٤/: - ناوی وینەکان بلی و ئەو وشەیی پیتی (ی، ئ) کۆتاو ناو وشە تێدایە دەوری بگرە .

هەنگاوی /٥/: - ئەو وشەیی پیتی (ی، ئ) تێدایە پیتەکه بدۆزەوه و پاشان دەوری پیتەکه بگرە .

هەنگاوی /٦/: - داوا دەکەم ئە قوتابییان پیتەکه دەربەرین و بە کاری بینن ئەگەل پیتە خویندراوهکان و چەند وشەیکم بە نموونە بۆ بهیننەوه که پیتی (ی، ئ) تێدا بییت .

چالاکی /١/: - تۆخیکەرەوه ، بیخوینەوه ، بینوسەوه .

چالاکی /٢/: - ناوی وینەکان بلی و پیتی (ی، ئ) ئە بۆشاییه که دا لە شوینی گونجاودا بنوسە تا وشەکه تهواو دەبییت ، پاشان بیخوینەوه .

چالاکی /٣/: - پیتی (ی، ئ) بدۆزەوه پاشان دەوری بگرە .

چالاکی /٤/: - برکەکان بخوینەوه و ئیکیان بدە بۆ ئەوهی بییت بەوشە و بینوسە و پاشان وشەکه بخوینەوه .

چالاکی /٥/: - وشەکان بخوینەوه پاشان برکە بکەو پاشان هە ئیوهشینە بۆ پیت .

چالاکی /٦/: - دەقهکه دەخوینەوه بۆ قوتابیان پاشان پێیان دەخوینەوه . ئەوجا رستهکه یان پێدخوینەوه و ئە پەرتوکه کانیان پێیان دەنوسەوه .

ناما نى تاييەتى :- ناسىنى دەنگ وشپوۋى دەربىرېن و نووسىنى پىيتى (ب، ب) (لەوشەى (كەباب)

شېۋازى دەربىرېن :- گېر ، گېر ، لىۋى .

ھۆكەنى فېر كىردن :- كومپيوتەر ، داتاشوۋ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى ناماژە ، كارتى وشە وىرگە پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى
 نووسىنى پىتەكان ، كەباب .
 برسىمە داىە وىبابە
 زۇر ھەزم لەكەبابە

وانەى ۱۴

ھىناى بۇ پۆلەكەمان

نەمپۇ سەمۇرەكەمان

ب ب

كە ب ا ب

كەباب

پىشەكى / پىداچوونەۋە بە پىتە خوئىندراۋەكان بەدانانى نەم وشانەكەكارت (زېر ، نىرە ، پىژاۋ ، درىژ ، دوئىنى ، زىۋەر ، نازى) لەسەر بۇردەكە بەھەنگەراۋەپىي
 كە پىتە خوئىندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىتت وقتابى كارتى ھەنگرىت و بىخوئىنىتەۋە پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەۋە .

خستنەرۋو /

ھەنگاۋى ۱/ :- وئىنەى بابەتەكەيان بۇ نەمپىش دەكەم و بەم پىرسىارانە دەست پى دەكەم :

- نەم جارە سەمۇرەكەمان چى بۇ ھىناۋىن ؟
- كەباب لە چى دروست دەكرىت ؟
- كى نازرەزوۋى لە خواردنى كەبابە ؟
- كەباب لەكوى دروست دەكرىت ؟

پاش نەۋە باسى خواردن وگرنكى پاك راگرتنى خواردنىيان بۇ دەكەم كەھۆكارى سەركىيە بۇ بەرگى لەش و پاراستنمان لەتوشبوون بەنەخۇشى ، پاش نەۋە وشەى
 كەبابىيان چەند جارىك بۇ دەردەبىر بەشپوۋەيەك كە دەنگى پىتە نوپكە دىيار بىتت ، وە پىيان دەئىم وشەى (كەباب) دەنگى (ب) تىداىە .

ھەنگاۋى ۲/ :- وئىنەكانىيان بۇ نەمپىش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لەقتوئابىيان نەۋ وئىنەيەى دەنگى (ب ، ب) تىداىە بازنەكەى ژىرى رەنگ بكە لەسەر
 بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانىيان .

ھەنگاۋى ۳/ :- جىياكرەنەۋە ۋوتەكردن ، پاشان بۇ دەستكەۋتنى پىيتى (ب ، ب) وشەى (كەباب) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەى گىرفان پاشان لە بۇرد
 نەۋجا بۇردەكانىيان پى دەردەكەم وچەند جارىك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم وە پىيان دەئىم نەمە پى دەوترىت (ب) كۆتايى ، وە نەمەش پىيتى (ب) سەرەتاۋ
 ناۋ وشەى پاشان پىتەكەيان چەند جارىك پى دەنوسمەۋە بەرەچاۋ كىردنى نوسىن لەسەر ھىل و لەبۇرد وە بزۋىنى (ا ، ە) لەگەلدا بەكار بەئىن بەدەربىرېن
 و نووسىن .

ھەنگاۋى ۴/ :- ناۋى وئىنەكان بلى وئەۋ وشەيەى پىيتى (ب ، ب) كۆتاۋ سەرەتاۋناۋ وشەى تىداىە دەۋرى بگرە .

ھەنگاۋى ۵/ :- نەۋ وشەيەى پىيتى (ب ، ب) تىداىە پىتەكە بدۆزەۋە و پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

ھەنگاۋى ۶/ :- داۋا دەكەم لەقتوئابىيان پىتەكە دەربىرېن وەبەكارى بىنن لەگەل (ا ، ە) وەچەند وشەيەكە بە نمونەبۇ بەئىنەۋە كە پىيتى (ب ، ب) تىدا بىتت .

چالاكى ۱/ :- تۇخىبەكەرەۋە ، بىخوئىنەۋە ، بىنوسەۋە .

چالاكى /۲/ :- ناوى وينهكان بلى و پىتى (ب ، ب) له بوشاييه كه دا له شويى گونجاودا بنووسه تا وشه كه ته واو ده بيت ، پاشان بيخوينه وه .

چالاكى /۳/ :- پىتى (ب ، ب) بدؤزه ره وه پاشان ده وري بگره .

چالاكى /۴/ :- پىتى و برگه كان بخوينه وه و ئيكيان بده بو نه وهى ببىت به وشه و بينووسه و پاشان وشه كه بخوينه وه .

چالاكى /۵/ :- ده كه كه ده خوئنه وه بو قوتابيان پاشان پييان ده خوئنه وه . نه و جا رووشه كانيان پى دخوينه وه و نه په رتوكه كانيان پييان ده نوسمه وه .

ناما نچی تا بیه ته ی :- ناسینی دهنگ وشپوهی دهبرپین و نووسینی پیتی (س، س) له وشه ی (رێواس، سیو)

شپوازی دهبرپین :- خشۆک، کپ، پووکی ددان .

هۆکانی فیڕکردن :- کومپیوتەر، داتاشوو، بۆرد، ماجیک، کتیب، داری ئاماژه، کارتێ وشه و برپگه پیته کان، ته خته ی گیرفان، ماجیکی رهنگاو رهنگ کارتێ نووسینی پیته کان .

رێواس میوه ی بهرداره

سهوزه وهکو خه یاره

وشه ی رێواس ده خوینم

پیتی (س) لی دهردینم

س	ر ی و ا س	رێواس
س	س ی و	سیو

پیشه کی / پیداجوونه وه به پیته خویندراوه کان به دانانی ئهم وشانه له کارت (باز، بهرد، باوان، بنار، بینهر، نایاب، رپیهه) له سههه بۆرده که به ههنگه پراوه یی که پیته خویندراوه کانیه بابته کانیه رابردوی تیدا بیت وقوتابی کارتیه ههنگریت و بیخوینیته وه پاشان له سههه بۆرده که بینوسیته وه .

خستنه روو /

ههنگاوی ۱/ :- وینه ی بابته که یان بۆ نمایش ده کهم و بهم پرسیارانه ده ست پی ده کهم :

- ئهم جاره سمۆره که مان چی بۆ هیئاوین ؟
- رێواس چیهه ؟ کی رێواسی بینیهه ؟
- نه ی کی رێواسی خواردوهه ؟
- تامی رێواس چۆنه ؟
- که ی پی ده گات ؟

پاش نه وه باسی رێواسیان بۆ ده کهم که له به هاردا له ناوچه کوستان و ساردهکانی کوردستان له شاخ وه قد پانی چپاکاندا ده رویت و پی ده گات خه لکی ده رۆن بۆ هیئانی رێواس له گه ل کنگر و گونۆر هه ندی گژو گیای به هاری که دا . نه و جا پینان ده ئیم (رێواس) دهنگی (س) تیدایه وه چه ند جاریک پیته که یان بۆ دووباره ده که مه وه

ههنگاوی ۲/ :- وینه کانیا ن بۆ نمایش ده کهم له سههه بۆرد پاشان داوا ده کهم له قوتابییان نه و وینه یه ی دهنگی (س، س) تیدایه باز نه که ی ژیری رهنگ بکه له سههه بۆرد پاشان له په رتوکه کانیا ن .

ههنگاوی ۳/ :- جیا کردنه وه رووته ئکردن، پاشان بۆ ده ستکه وتنی پیتی (س، س) وشه ی (رێواس، سیو) یان بۆ به کار دینم له سههه ته خته ی گیرفان پاشان له بۆرد نه و جا بۆرده کانیا ن پی ده رده کهم و چه ند جاریک پیته که یان له سههه پی ده نوسم وه پینان ده ئیم نه مه پیی ده وتريت (س) کۆتایی، وه نه مه ش پیتی (س) سه ره تاو ناو وشه، پاشان پیته که یان چه ند جاریک پی ده نوسمه وه به ره چاو کردنی نوسین له سههه هیل و له بۆرد وه بزوینی (ا، ه) له گه لدا به کار به یینن به ده برپین و نووسین .

ههنگاوی ۴/ :- ناوی وینه کان بلی و نه و وشه یه یی پیتی (س، س) کۆتاو سه ره تاوناو وشه ی تیدایه ده وری بگه ره .

ههنگاوی /۵/ :- ئه و شه یه ی پیتی (س ، س) تئدایه پیتته که بدۆزه وه و پاشان دهوری پیتته که بگره .

ههنگاوی /۶/ :- داوا دهکهم له قوتابییان پیتته که ده ربړن وه به کاری بینن له گه ل (ا ، ه) وه چه ند وشه یه کم به نمونه بو بهیننه وه که پیتی (س ، س) تئدا بیت .

چالاکی /۱/ :- تۆخیکه ره وه ، بیخوینه وه ، بینوسه وه .

چالاکی /۲/ :- ناوی وینه کان بلی و پیتی (س ، س) له بۆشاییه که دا له شوینی گونجاودا بنوسه تا وشه که ته واو ده بیت ، پاشان بیخوینه وه .

چالاکی /۳/ :- پیتی (س ، س) بدۆزه وه پاشان دهوری بگره .

چالاکی /۴/ :- ناوی وینه که بلی و پاشان له بۆشاییه که دا بینوسه و بیخوینه وه .

چالاکی /۵/ :- وشه کان بخوینه وه پاشان برکه برگی بکه و شیکه ره وه بو پیتته کانی بینوسه وه .

چالاکی /۶/ :- رسته کان بخوینه وه پاشان بینوسه وه له تینوسه که

ناما نى تايبەتتى :- ناسىنى دەنگ وشىۋەي دەرپرېن و نووسىنى پىتى (وو) لەوشەي (بەرۋو)

شىۋازى دەرپرېن :- نىچە بزۋىن ، گىر ، لىۋى .

ھۆكەنى فېرکردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى ناماژە ، كارتى وشە وىرگە پىتەكان ، تەختەي گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى نووسىنى

بەرۋوى ھىناۋە بۇمان

نەمرۇ سەۋرەكەمان

پىتەكان ، بەرۋو .

سودى ھەيە بۇ ھەموۋان

دەلى بىخۇن مندالان

وو

وو

بەر

بەرۋو

پىشەكى / پىداچوۋنەۋە بە پىتە خويندراۋەكان بەدانانى نەم وشانە ئەكارت (ساۋەر ، سەنە ، سايە ، سىنى ، سۇزان ، سىبەر ، سوارە ، سىۋبەر) لەسەر بۇردەكە بەھەنگە ۋاۋەي كە پىتە خويندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىت قوتابى كارتى ھەنگىرەت و بىخوئىتەۋە پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەۋە .

خستەرۋو /

ھەنگاۋى /۱/-: ۋىنەي بابەتەكەيان بۇ نەمىش دەكەم و بەم پىرسارنە دەست پى دەكەم :

- نەم جارە سەۋرەكەمان چى بۇ ھىناۋىن ؟
- بەرى چ دارىكە ؟
- نەكۋى ھەيە ؟
- تامى چۈنە ؟ ۋە چۈن دەخورىت وكى خواردوۋىتە ؟
- كەي پى دەگات ؟

پاش نەۋە باسى بەرۋويان بۇ دەكەم كە لەكۇتايى پايزدا پىدەگات بەرۋو لەزۇرەي كوردستاندا ھەيەدارى بەرۋو تەمەن زۇر دەكات و زۇر گەۋرە دەبىت رەنگى بەرۋو سەۋزە تا پىدەگات كە پى گەشت رەنگى دەگۇرپىت بۇ قاۋەي لەدارەكە دەبىتەۋە دەۋرەتە بى خەلكى دەچن كۋى دەكەنەۋە لەناۋ ناگر دەبىرژىنن و دەيخۇن زۇر بەتامە ۋە بەرۋويان نىشان دەدەم . نەۋجا پىيان دەلېم (بەرۋو) دەنگى (وو) تىدايە ۋە چەند جارېك پىتەكەيان بۇ دوۋبارە دەكەمەۋە پىيان دەلېم نەمە پىي دەۋترىت (وو) درىژ چۈنكە دەنگى زىاتردىژە .

ھەنگاۋى /۲/-: ۋىنەكانىيان بۇ نەمىش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لەقوتابىيان نەۋ ۋىنەيەي دەنگى (وو) تىدايە بازنەكەي ژىرى رەنگ كە لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانىيان .

ھەنگاۋى /۳/-: جىاكردنەۋەۋە روۋتەكردن ، پاشان بۇ دەستكەۋتتى پىتى (وو) وشەي (بەرۋو) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەي گىرفان پاشان لە بۇرد نەۋجا بۇردەكانىيان پى دەردەكەم و چەند جارېك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم ۋە پىيان دەلېم نەمە پىي دەۋترىت (وو) درىژ ، ۋە پاشان پىتەكەيان چەند جارېك پى دەنوسمەۋە بەرەچاۋ كەردنى نووين لەسەر ھىل و لەبۇرد .

ھەنگاۋى /۴/-: ناۋى ۋىنەكان بلى ۋنەۋ وشەيەي پىتى (وو) تىدايە دەۋرى بگرە .

ھەنگاۋى /۵/-: نەۋ وشەيەي پىتى (وو) تىدايە پىتەكە بىدۇزەۋە و پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

ههنگاوی /۶/ :- داوا دهکهم له قوتابییان پیتته که ده رپرڼ وه چهند وشه یه کم به نمونه بو بهیننه وه که پیتی (وو) تیدا بیت .

۱ چالاکی /۱/ :- تۆخیبکه ره وه ، بیخوینه وه ، بینوسه وه .

چالاکی /۲/ :- ناوی وینه کان بلی و پیتی (وو) له بوشاییه که دا له شوینی گونجاودا بنوسه تا وشه که ته واو ببیت ، پاشان بیخوینه وه .

چالاکی /۳/ :- پیتی (وو) بدۆزه ره وه پاشان ده وری بگره .

چالاکی /۴/ :- برگه کان لیکبده و بیکه به وشه و پاشان بیخوینه ره وه .

چالاکی /۵/ :- وشه کان بخوینه وه و پاشان شیکه ره وه بو پیتته کانی بینوسه وه .

چالاکی /۶/ :- دهقه که ده خوینه وه بو قوتابییان پاشان بابه ته که به قوتابیان ده خوینه مه وه نه و جا وشه کان بخوینه وه و ریکیبخه ن و بیکه نه رسته و بینوسنه وه

ئامانچى تايىبەتتى :- ناسىنى دەنگ وشېۋەي دەرپرېن و نووسىنى پىتى (م ، م) لەوشەي (بەرۋو ، مېۋ)

شېۋازى دەرپرېن :- ئووتى ، گېر ، لېۋى .

ھۆكۈنى فېرکردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى ئامازە ، كارتى وشە وېرگە و پىتەكان ، تەختەي گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى نووسىنى

كەيەزدان پىي بەخشىوم

دەمى جوان و نەخشىوم

ھەتا كەس نەرە ئىچىم

ۋتەي جوان بەكاردىنم

م
م

دە	م
م	ي
و	

دەم
مېۋ

پىشەكى / پىداچوونەۋە بە پىتە خوئندراۋەكان بەدانانى ئەم وشانەلەكارت (دور ، دەزوو ، ژوور ، دەرۋون ، ژووان ، سنوور ، دووم) لەسەر بۇردەكە بەھەنگەپاۋەيى كە پىتە خوئندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىت و قوتابى كارتى ھەنگرىت و بىخوئىتەۋە پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەۋە .

خستنهروو /

ھەنگاۋى /۱/ :- ۋىنەي بابەتەكەيان بۇ نەمىش دەكەم و بەم پىسارىنە دەست پى دەكەم :

- چى دەبىنن لەم ۋىنەيەدا ؟
- چى لەناۋ (دەم) دا ھەيە ؟
- چۇن پاك و خاۋىنى ناۋ (دەم) و ددانەكانمان رادەگرىن ؟
- چۇن پارىزگارى لەكلۇر بوۋنى ددانەكانمان دەكەين ؟
- چ شتىك دەبىتە ھۇي نەۋەي ددانەكانمان توشى نازار بىن ؟

پاشان باسى پاك و خاۋىنى دەم و ددانەكانمان چۇنەتتى شۇردنى ددانەكانمان لەچ كاتىك شېۋازى راست و دروست لەشۇردنى ددانەكانمان بۇ نەۋەي دوربىت لەنەخۇشى و رەشبوون و كلۇر بوون و ھەلەرىن نەۋجا پىيان دەلېم وشەي (دەم) دەنگى (م) تىدايە و چەند جارىك دەنگەكەيان بۇ دوۋبارە دەكەمەۋە .

ھەنگاۋى /۲/ :- ۋىنەكانيان بۇ نەمىش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لەقوتابىيان نەۋ ۋىنەيەي دەنگى (م ، م) تىدايە بازنەكەي ژىرى رەنگ بەكە لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانيان .

ھەنگاۋى /۳/ :- جىباكردەۋە و روۋتەكردن ، پاشان بۇ دەستكەۋتتى پىتى (م) وشەي (دەم) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەي گىرفان پاشان لە بۇرد نەۋجا بۇردەكانيان پى دەردەكەم و چەند جارىك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم و پىيان دەلېم نەمە پى دەوترىت (م) كۆتايى ، وە بۇ دەستكەۋتتى (م) وشەي (مېۋ) بەكار دىنم بەھەمان شېۋەي وشەي (دەم) پاشان پىتەكەيان چەند جارىك پى دەنوسمەۋە بەرچاۋ كردنى نوسىن لەسەر ھىل و لەبۇرھە رەھا بەكارھىيانى لەگەل ھەردوۋ بزۋىنى (۱ ، ۵) .

ھەنگاۋى /۴/ :- ناۋى ۋىنەكان بلى ۋنەۋ وشەيەي پىتى (م ، م) كۇتاۋ سەرەتاۋناۋ وشەي تىدايە دەۋرى بگرە .

ھەنگاۋى /۵/ :- نەۋ وشەيەي پىتى (م ، م) تىدايە پىتەكە بۇزەۋە و پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

هەنگاوی /۶/ :- داوا دەکەم ئەقوتابییان پیتەکه دەربەرن وەچەند وشەیهکم بە نموونەبۆ بهیننەوه که پیتی (م ، م) تێدا بییت .

۱چالاکى/۱/-:تۆخیبکه رهوه ، بیخوینەوه ، بینوسهوه .

چالاکى /۲/ :- ناوی وینەکان بلی و پیتی (م ، م) ئەبۆشاییه کهدا ئەشۆینی گونجاودا بنوسه تا وشەکه تهواو ببییت ، پاشان بیخوینەوه .

چالاکى/۳/-: پیتی (م.م) بدۆزەرەوه پاشان خانەى پیتەکه رەنگ بکه .

چالاکى/۴/-: وشەکان بخوینەرهوه پاشان پیتەکانى جیا که رهوهو بینوسهوه .

چالاکى /۵/ :- پرسیار دەکەم بەشیوازی گفتوگۆ سه بارهت به و هیمایانه لهکوی بینویهتی ، بۆچی به کار دین ، سوودیان چیه؟

چالاکى /۶/ :- دهقه که دهخوینمهوه بۆ قوتابییان پاشان بابهتهکه بهقوتابیان دهخوینمهوه نهوجا نهو دوو رسته بخوینهوهو بینوسنهوه .

ئامانچى تايبەتتى :- ناسىنى دەنگ وشىۋەى دەربىرىن و نووسىنى پىيتى (ت ، ت) لەوشەى (پەت ، تىرى)

شىۋازى دەربىرىن :- كىر ، كپ ، ددانى .

ھۆكەنى فېركردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتپ ، دارى ئامازە ، كارتى وشە وىرگە پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى نووسىنى پىتەكان ، پەت .

دوو يارى خۇش و بەجىبى

پەتپەتپىن خە تەتپىن

يارى بگەين لەسەر خۇ

پەرى ۋەرە من و تۇ يارى

ت
ت

پ	ه	ت
ت	ر	ئ

پەت
تىرى

پىشەكى / پىداچوونەۋە بە پىتە خويندراۋەكان بە دانانى ئەم وشانە ئەكارت (مېروو ، زمان ، مەر ، مېژوو ، ماس ، مۇرد ، ئارام) لەسەر بۇردەكە بەھەنگەراۋەبى بە پىتە خويندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىت وقوتابى كارتى ھەنگرىت و بېخوئىتەۋە پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەۋە .

خستەروو /

ھەنگاۋى ۱/ :- وئىنەى بابەتەكەيان بۇ نەمايش دەكەم و بەم پىسارنە دەست پى دەكەم :

- چى دەبىنن لەم وئىنەبەدا ؟
- سمۇرەكە چى دەكات ؟
- نايە ۋەرزىش كردن سوۋدى ھەبە ؟
- كى ھەزى ئە پەتپەتپىن ھەبە ؟

پاشان بەخىرايى باسى ۋەرزىشان بۇ دەكەم و پەتپان نىشان دەدەم پىيان دەئىم وشەى (پەت) دەنگى (ت) تىدايە ، ۋچەند جارنىك وشەو پىتەكەيان چەند جارنىك بۇ دەردەبىرم و ، ۋەداۋا دەكەم لەقوتابىيانىش وشەكە و پىتەكە دەربىرىن .

ھەنگاۋى ۲/ :- وئىنەكانىيان بۇ نەمايش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لەقوتابىيان ئەۋ وئىنەبەى دەنگى (ت ، ت) تىدايە بازنەكەى ژىرى رەنگ بگە لەسەر بۇرد پاشان ئە پەرتوكەكانىيان .

ھەنگاۋى ۳/ :- جىاكدەنەۋە ۋوتەكردن ، بۇ دەستكەۋتنى پىيتى (ت) وشەى (پەت) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەى گىرفان پاشان ئە بۇرد ئەۋجا بۇردەكانىيان پى دەردەكەم ۋچەند جارنىك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم ۋە پىيان دەئىم ئەمە پى دەۋترىت (ت) كۇتايى ، ۋە بۇ دەستكەۋتنى (ت) وشەى (تىرى) بەكار دىنم بەھەمان شىۋەى وشەى (پەت) پاشان پىتەكەيان چەند جارنىك پى دەنوسم ۋە بەرچاۋ كردنى نوپىن لەسەر ھىل و لەبۇرد ھەروەھا بەكارھىنانى لەگەل ھەردوو بزوئىنى (۱ ، ۵) .

ھەنگاۋى ۴/ :- ناۋى وئىنەكان بلى ۋنەۋ وشەبەبى پىيتى (ت ، ت) كۇتاۋ سەرەتاۋناۋ وشەى تىدايە دەۋرى بگرە .

ھەنگاۋى ۵/ :- ئەۋ وشەبەبى پىيتى (ت ، ت) تىدايە پىتەكە بدۇزەۋە و پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

ههنگاوی /۶/ :- داوا دهکهم له قوتابییان پیتته که دهریبرن وه چهند وشه یه کم به نموونه بۆ بهیننه وه که پیتی (ت، ت) تییدا بیت .

چالاک /۱/ :- تۆخیبکه ره وه ، بیخوینه وه ، بینوسه وه .

چالاک /۲/ :- ناوی وینه کان بلی و پیتی (ت، ت) له بۆشاییه که دا له شوینی گونجاودا بنوسه تا وشه که ته واو ببیت ، پاشان بیخوینه وه .

چالاک /۳/ :- پیتی (ت.ت) بدۆزه ره وه پاشان خانهی پیتته که رهنگ بکه .

چالاک /۴/ :- وشه کان بخوینه ره وه پاشان هه ئیوه شینه وه بۆ برکه ، پیت و بینوسه وه و بیخوینه وه پاشان به پیچه وانه وه .

چالاک /۵/ :- برکه کان لیکبده و بینوسه وه و بیخوینه وه .

چالاک /۶/ :- دهقه که ده خوینه وه بۆ قوتابییان پاشان بابه ته که به قوتابیان ده خوینه مه وه نه و جا نه و دوو رسته بخوینه وه و بینوسنه وه .

ناما نى تايبەتتى :- ناسىنى دەنگ وشىۋەى دەربىرىن و نووسىنى پىيتى (ك، ك) لە وشەى (بووك، كەو)

شىۋازى دەربىرىن :- كىر ، كپ ، مەلاشوى نەرم .

ھۆكەنى فېركردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى ناماژە ، كارتى وشە وىرگە پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى نووسىنى پىتەكان ، بووك .

بۇ ناھەنگ خۇى سازداۋە

بووكى جوان و پاراۋە

دىارى جوانى بۇ دەبەم

پىرۇز باى لىدەكەم

ك
ك

ب	و	و
ك	ه	و

بووك
كەو

پىشەكى / پىداچوونەۋە بە پىتە خوئندراۋەكان بە دانانى ئەم وشانەكەكارت (تەم ، تار ، تازە ، دەست ، تۈانا ، تىر ، تەماتە ، ترۇزى) لەسەر بۇردەكە بەھەلگەراۋەى كە پىتە خوئندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىت و قوتابى كارتى ھەلگىرەت و بىخوئىتەۋە پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەۋە .

خستەرۋو /

ھەنگاۋى /۱ :- وئەى بابەتەكەيان بۇ نەمايش دەكەم و بەم پىسارائە دەست پى دەكەم :

- سمۇرەكە چى بۇ ھىناۋىن ؟
- كى بووكى ھەىھ ؟
- بووك لە چى دوست ؟

پاشان بە خىراىى باسى بووكيان بۇدەكەم و بووكيان نىشان دەدەم و پىيان دەئىم (بووك) دەنگى (ك) تىداىە ۋەچەند جارىك وشە و پىتەكەيان بۇ دەردەبىرم

ھەنگاۋى /۲ :- وئەكانىيان بۇ نەمايش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لە قوتابىيان ئەو وئەىھەى دەنگى (ك) تىداىە بازەكەى ژىرى رەنگ بەكە لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانىيان .

ھەنگاۋى /۳ :- جىاكردەنەۋە ۋوتەكردن ، پاشان بۇ دەستكەوتنى پىيتى (ك) وشەى (بووك) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەى گىرفان پاشان لە بۇرد ئەۋجا بۇردەكانىيان پى دەردەكەم ۋەچەند جارىك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم ۋە پىيان دەئىم ئەمە پى دەوترىت (ك) كۆتايى، ۋە بۇ دەستكەوتنى (ك) وشەى (كەو) بەكار دىنم بەھەمان شىۋەى وشەى (بووك) پاشان پىتەكەيان چەند جارىك پى دەنوسمەۋە بەرەچاۋ كىردنى نوسىن لەسەر ھىل و لەبۇرد ھەرۋە بەكارھىتەنى (۵،۱) .

ھەنگاۋى /۴ :- ناۋى وئەكان بلى ۋەو وشەىھەى پىيتى (ك، ك) كۆتاۋ سەرەتاۋناۋ وشەى تىداىە دەۋرى بگرە .

ھەنگاۋى /۵ :- ئەو وشەىھەى پىيتى (ك، ك) تىداىە پىتەكە بەدۆزەۋە و پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

ھەنگاۋى /۶ :- داۋا دەكەم لە قوتابىيان پىتەكە دەربىرن ۋەچەند وشەىھەى بە نمونە بۇ بەئىننەۋە كە پىيتى (ك، ك) تىدا بىت .

۱چالاکى /۱ :- تۇخىبکەرۋە ، بىخوئەۋە ، بىنوسەۋە .

چالاکى /۲/ :- ناوى وينه كان بلى و پىتى (ك، ك) نه بوشاييه كه دا نه شونى گونجاودا بنوسه تا وشه كه ته واو ببىت ، پاشان بيخوينه وه .

چالاکى /۳/ :- پىتى (ك.ك) بدوزه ره وه پاشان خانه ي پىته كه رهنگ بكه .

چالاکى /۴/ :- نه م وشه ناتواوانه ، ته واو بكه به زياد كردنى پىتى (ك) و بينوسه وه و بيخوينه وه . پاشان برگه كان ليكبدو وشه ي ئى دروست بكه و بينوسه وه و بيخوينه وه .

چالاکى /۵/ :- ده قه كه ده خوينه وه بو قوتابىيان پاشان بابته كه به قوتابىيان ده خوينه مه وه نه و جا وشه كانى نه و دوو رسته بخوينه وه و ريكيبخه و بينوسنه وه .

ناما نى تايبەتتى :- ناسىنى دەنگ وشېۋەى دەربېرىن و نووسىنى پىيتى (ح ، ح) لە وشەى (تېمىساح ، ھوز)

شېۋازى دەربېرىن :- خشۇك ، كپ ، قورگى .

ھۇكانى فېركردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى ناماژە ، كارتى وشە وېرگە پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ و كارتى نووسىنى پىتەكان .

خشۇكە و زەبە لاجە

ۋانەى نەمپۇ تېمىساحە

كەدېتەم كە و تەمە قىژە

رەنگ سەۋزە و دانى تىژە

ح

ت ي م س ا ح

تېمىساح

ح

ح ه و ز

ھوز

پېشەكى / پېداچوونەۋە بە پىتە خوئندراۋەكان بە دانانى نەم وشانە لە كارت (كار ، سەكۆ ، نۇك ، تورك ، كاسە ، كۆپە ، كوردۇ ، تەنەكە ، كەيوان) لە سەر بۇردەكە بە ھەلگە ۋاھىيە كە پىتە خوئندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىت و قوتابى كارتى ھەلگىرەت و بېخوئىتەۋە پاشان لە سەر بۇردەكە بېنوسىتەۋە .

خستتەرۋو /

ھەنگاۋى /۱/ :- ۋىنەى بابەتەكەيان بۇ نەمىش دەكەم و بەم پىرسارنە دەست پى دەكەم :

- سمۇرەكە چى لەگە ئە ؟
- تېمىساح لەكۆى دەژى ، رەنگى چۇنە ؟
- تېمىساح چى دەخوات ؟
- تېمىساح چەند قاقچى ھەيە ؟
- تېمىساح بە چكە دەكات يان ھىلكە دەكات ؟

پاشان بە خىرايى باسى (تېمىساح) يان بۇدەكەم پاشان قېدۇۋەكەيان بۇ لېدەدەم كە تېمىساحيان نېشان دەدەم و پىيان دەلېم دەبىت نەۋە بزائىن كە (تېمىساح) گىئاندارىكى مەترسىدارە ، و دەلېم (تېمىساح) دەنگى (ح) تىدايە و چەند جارېك وشە و پىتەكەيان بۇ دەردەبىرەم .

ھەنگاۋى /۲/ :- ۋىنەكانىيان بۇ نەمىش دەكەم لە سەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لە قوتابىيان نەۋە ۋىنەيەى دەنگى (ح ، ح) تىدايە بازنەكەى ژېرى رەنگ بكە لە سەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانىيان .

ھەنگاۋى /۳/ :- جىاكردەنەۋە روۋتەلكردن ، پاشان بۇ دەستكەۋتتى پىيتى (ح) وشەى (تېمىساح) يان بۇ بەكار دېنەم لە سەر تەختەى گىرفان پاشان لە بۇرد نەۋە جىا بۇردەكانىيان پى دەردەكەم و چەند جارېك پىتەكەيان لە سەر پى دەنوسەم و پىيان دەلېم نەمە پى دەوترىت (ح) كۆتايى ، وە بۇ دەستكەۋتتى (ح) وشەى (ھوز) بەكار دېنەم بە ھەمان شېۋەى وشەى (تېمىساح) پاشان پىتەكەيان چەند جارېك پى دەنوسەۋە بەرچاۋ كىردنى نووسىن لە سەر ھىل و لە بۇرد ھەرۋە بەكارھىيانى لەگەل ھەردوۋ بزوئىنى (۱ ، ۵) .

ھەنگاۋى /۴/ :- ناۋى ۋىنەكان بلى ۋنەۋ وشەيەى پىيتى (ح ، ح) كۆتاۋ سەرەتا و ناۋ وشەى تىدايە دەۋرى بگرە .

ھەنگاۋى /۵/ :- نەۋ وشەيەى پىيتى (ح ، ح) تىدايە پىتەكە بدۆزەۋە و پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

ههنگاوی /۶/- داوا دهکهم له قوتابییان پیته که دهریپن وه چهند وشه یه کم به نموونه بو بهیننه وه که پیتی (ح، ح) تییدا بییت .

۱ چالاکی /۱/-: تۆخیبکه ره وه ، بیخوینه وه ، بینوسه وه .

چالاکی /۲/-: ناوی وینه کان بلی و پیتی (ح، ح) له بو شاییه که دا له شوینی گونجاودا بنوسه تا وشه که ته واو بییت ، پاشان بیخوینه وه .

چالاکی /۳/-: پیتی (ح. ح) بدۆزه ره وه پاشان دهوری پیته که بگره .

چالاکی /۴/-: بو شاییه نه م وشه ناته واوانه به برگی دروستی (ده ، نا) پر بکه ره وه له گه ل گونجاوی وینه که دا .

چالاکی /۵/-: ده که ده خوینه وه بو قوتابییان پاشان بابه ته که به قوتابییان ده خوینه مه وه ، نه و جا دوو جار نه و رسته بخوینه وه بینوسنه وه .

ئامانچى تايبەتتى :- ناسىنى دەنگ وشېۋەى دەربېرىن و نووسىنى پىيتى (ش ، ش) ئەوشەى (ئاش ، شىر)

شىۋازى دەربېرىن :- خشۇك ، كپ ، مەلاشۋى رەق .

ھۆكەنى فېركردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى ئامازە ، كارتى وشە وىرگە و پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى
نوسىنى پىتەكان . گە نىمى جووتىيارى ئازا كۆمان كردهۋە خېرا

وانەى ۱۹

ئاردهكەمان كرد بەنان

بردمان ئەئاش ھارىمان

ش
ش

ش	ا	ئ
ش	ي	ر

ئاش
شىر

پىتە و پىر .

پىشەكى / پىداچوونەۋە بە پىتە خوئندراۋەكان بەدانانى ئەم وشانە ئەكارت (نوح ، رېجان ، محەمەد ، حەمرىن ، حەيران ، حەوز ، جۆرى ، حوت) ئەسەر
بۇردەكە بەھەلگەراۋەبى كە پىتە خوئندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىت وقوتابى كارتى ھەلگىرىت و بىخوئىنپتەۋە پاشان ئەسەر بۇردەكە بىنوسىتەۋە .

خستتەرۋو /

ھەنگاۋى ۱/ :- وئىنەى بابەتەكەيان بۇ نىمايش دەكەم و بەم پىرسىارانە دەست پى دەكەم :

- ئەمە وئىنەى چىبە ؟
- سمۆرەكە چى پىبە ؟
- ئاردمان ئەكوى دەست دەكەۋى ؟
- گەنم چۆن دەبىت بەئارد ؟
- چەند جۆر ئاشمان ھەبە ؟
- ئاش بەچى كار دەكات ؟

پاشان بەخېرايى باسى (ئاش) يان بۇدەكەم وەسى جۆر (ئاش) مان ھەبە ئاشى (ئاۋ ، ھەۋا ، كارەبا) وەھەرسىكىيان بەكار دىت بۇگەنم ھارپىن وەھەر وەھا بروئىش
وساۋەرىشى پىدەكرىت ، وەگەنم ئەئاش دەھارپىن و دەبىت بەئارد ، وەئاردىش ئاۋ وخوئى تىدەكەين دەئىشلىن و دەبىت بەھەۋىر ھەۋىرىش دەكەين بەگۆنك و
گۆنكىش ئەسەر دەرخۇنە پان دەكەينەۋە پاشان ئەسەر ساج دەبىرژىنن دەبىت بەنان وەئىنەى (ئاش) يان نىشان دەدەم . پاشان پىيان دەئىم وشەى (ئاش) دەنگى
(ش) تىدايە وەچەند جارېك بۇيان دوۋبارە دەكەمەۋە .

ھەنگاۋى ۲/ :- وئىنەكانىيان بۇ نىمايش دەكەم ئەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم ئەقوتابىيان ئەۋ وئىنەبەى دەنگى (ش ، ش) تىدايە بازنەكەى ژېرى رەنگ بگە ئەسەر
بۇرد پاشان ئە پەرتوكەكانىيان .

ھەنگاۋى ۳/ :- جىياكردنەۋە روۋتەكردن ، پاشان بۇ دەستكەۋتتى پىيتى (ش) وشەى (ئاش) يان بۇ بەكار دىنم ئەسەر تەختەى گىرفان و پاشان ئە بۇرد ئەۋجا
بۇردەكانىيان پى دەردەكەم وچەند جارېك پىتەكەيان ئەسەر پى دەنوسم وەپىيان دەئىم ئەمە پى دەوترىت (ش) كۆتايى ، وە بۇ دەستكەۋتتى (ش) وشەى (شىر)
بەكار دىنم بەھەمان شېۋەى وشەى (ئاش) پاشان پىتەكەيان چەند جارېك پى دەنوسمەۋە بەرەچاۋ كىردنى نوسىن ئەسەر ھىل و ئەبۇرد ھەرۋەھا بەكارھىيانى
ئەگەل ھەردوۋ بزوئىنى (۱ ، ۵) .

ههنگاوی /٤/- ناوی وینهکان بلی وئهو وشهیهیی پیتی (ش، ش) کۆتاو سهرهتاوناو وشهیی تیدایه دهوری بگره .

ههنگاوی /٥/- ئهو وشهیهیی پیتی (ش، ش) تیدایه پیتتهکه بدۆزهوه و پاشان دهوری پیتتهکه بگره .

ههنگاوی /٦/- داوا دهکهه لهقوتابییان پیتتهکه دهربهرن وهچهند وشهیهکم به نمونه بۆ بهینهوه که پیتی (ش، ش) تیدا بیت .

چالاکی /١/- تۆخیکهروهه ، بیخوینهوه ، بینوسهوه .

چالاکی /٢/- ناوی وینهکان بلی و پیتی (ش، ش) له بۆشاییهکه دا له شوینی گونجاوا بنوسه تا وشهکه تهواو بییت ، پاشان بیخوینهوه .

چالاکی /٣/- پیتی (ش.ش) بدۆزهوه پاشان دهوری پیتتهکه بگره .

چالاکی /٤/- وشه لهو برکهو پیتانه دروست بکهو بینوسهوهو پاشان بیخوینهوه ، ئهوجا برکهکان بخه پال یهک وشهیهکی واتاداری لیدروست بکهو بینوسهوهو بیخوینهوه .

چالاکی /٥/- دهقهکه دهخوینهوه بۆ قوتابییان پاشان بابهتهکه بهقوتابییان دهخوینهوهه ، ئهوجا دووجار ئهو وشانهی خوارهوه بخوینهوهو بینوسهوه .

ناما نى تايبه تى :- ناسىنى دەنگ وشيۋەى دەرپرېن و نووسىنى پىيتى (پ، پ) لەوشەى (تۆپ، سىپى)

شيۋازى دەرپرېن :- وەستاو، لىۋى ، كپ .

ھۆكانى فيركردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كتيپ ، دارى نامازھ ، كارتى وشە وپرگە و پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ و كارتى نووسىنى پىتەكان ، چەند جۇرىكى تۆپ .

ھەستە وراكەو بىزانە

وەرزش وانەيە جوانە

يارى بكەين لەسەر خۇ

تۆپىك من وتۆپىك تۇ

وانەى ۲۰

سىنە و بلى

پ
پ

ت	ۆ	پ
س	پ	ى

تۆپ
سىپى

پيشەكى / پىداچوونەو بە پىتە خویندراۋەكان بەدانانى ئەم وشانەلەكارت (شار ، شەو ، رەش ، شىر ، شووتى ، شيۋە ، بۇژباش ، شىر ، بنىشت ، ريش) لەسەر بۇردەكە بە ھەلگەراۋەيى كە پىتە خویندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بيت وقوتابى كارتى ھەلگىرېت و بىخوئىتەو پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەو .

خستەروو /

ھەنگاۋى /۱/-: وئىنەى بابەتەكەيان بۇ نمايش دەكەم و بەم پرسىارانە دەست پى دەكەم :

- سمۇرەكە چى پىيە ؟
- چەند جۇر تۆپمان ھەيە ؟
- نايە قەبارەى و رەنگى تۆپەكانى يارى وەك يەكن ؟
- تۆ جەزت لە چى يارىەكە ؟

پاشان (تۆپ) يان نىشان دەدەم وەپىيان دەئىم كەيارىيەكان زۇرەيان بەتۆپ دەكرىن ھەريارىيەكيش تۆپى تايبەتى خۇى ھەيە وەرزش گرنگىەكى تايبەتى ھەيە سالانە پائەوانىتەى دەكرىتەو لەولاتانى جىهان بەتايبەتى يارى تۆپى پى كرنكىيەكى زۇرى پى دراۋەو ھەر چوار سالى جارېك پائەوانىتەى جامى جىهانى تۆپى پى دەكرىت لەسەر ناستى جىهان . پاشان پىيان دەئىم وشەى (تۆپ) دەنگى (پ) تىدايە وەچەند جارېك بۇيان دوۋبارە دەكەمەو .

ھەنگاۋى /۲/-: وئىنەكانيان بۇ نمايش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داوا دەكەم لەقوتابىيان ئەو وئىنەيەى دەنگى (پ ، پ) تىدايە بازنەكەى ژىرى رەنگ بكە لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانيان .

ھەنگاۋى /۳/-: جىاكردەو و رووتەلكردن ، پاشان بۇ دەستكەوتنى پىيتى (پ) وشەى (تۆپ) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەى گىرفان و پاشان لە بۇرد ئەو جىا بۇردەكانيان پى دەردەكەم و چەند جارېك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم وەپىيان دەئىم ئەمە پى دەوترىت (پ) كۇتايى، وە بۇ دەستكەوتنى (پ) وشەى (سىپى) بەكار دىنم بە ھەمان شيۋەى وشەى (تۆپ) پاشان پىتەكەيان چەند جارېك پى دەنوسمەو بەرەچاۋ كردنى نوسىن لەسەر ھىل و لەبۇرد ھەرەھا بەكارھىيانى لەگەل ھەردوۋ بزوئىنى (۵،۱) .

ھەنگاۋى /۴/-: ناۋى وئىنەكان بلى وئەو وشەيەى پىيتى (پ ، پ) كۇتاو سەرەتاۋ ناۋ وشەى تىدايە دەورى بگرە .

ھەنگاۋى /۵/-: ئەو وشەيەى پىيتى (پ ، پ) تىدايە پىتەكە بەدۇزەو و پاشان دەورى پىتەكە بگرە .

ههنگاوی /۶/-: داوا دهکهم له قوتابییان پیتته که دهریبرن وه چهند وشه یه کم به نموونه بۆ بهیننه وه که پیتی (پ، پ) تیدا بیت .

چالاک /۱/-: تۆخییکه ره وه ، بیخوینه وه ، بینوسه وه .

چالاک /۲/-: ناوی وینه کان بلی و پیتی (پ، پ) له بۆشاییه که دا له شوینی گونجاودا بنوسه تا وشه که ته واو ببیت ، پاشان بیخوینه وه .

چالاک /۳/-: پیتی (پ ، پ) بدۆزه ره وه پاشان دهوری پیتته که بگره .

چالاک /۴/-: وشه کان هه ئه شینه وه بۆ برگه و پاشان برگه کان بکه به پیت ، پیتته کان لیکبده و وشه ی لی دروست بکه و بینوسه و بیخوینه وه .

چالاک /۵/-: وشه کان بخوینه ره وه پاشان له بۆشایی گونجاوی ژیر وینه کاندای بینوسه وه .

چالاک /۶/-: دهقه که ده خوینه وه بۆ قوتابییان پاشان بابه ته که به قوتابییان ده خوینه مه وه ، نه و جا دوو جار نه ورسته ی خواره وه بخوینه وه و بینوسنه وه .

ناما نچى تايبه تى :- ناسىنى دەنگ وشىۋەى دەربىرىن و نووسىنى پىيتى (گ، گ) لە وشەى (سەگ، گەنم)

شىۋازى دەربىرىن :- وەستاو، نەرمە مەلاشو ، گىر .

ھۆكەنى فېر كىردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى ناماژە ، كارتى وشە وىرگە و پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ و كارتى نووسىنى پىتەكان .

پاسەوانى دەركايە

نەو سەگە بە وەفایە

نەمرۇ لامان مېوانە

زۇر ھەزى لە ئىسقانە

گ
گ

س	ه	گ
گ	ه	ن

سەگ
گەنم

پىشەكى / پىداچوونەو بە پىتە خویندراۋەكان بە دانانى نەم وشانە كە كارت (پارە ، پورى ، پاكتە ، پەنیر ، پشوو ، سۇپەر ، نەسپ ، گروپ ، پروشە) لە سەر بۇردەكە بە ھەنگە راۋەبى كە پىتە خویندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىت و قوتابى كارتى ھەنگىرەت و بىخوینىتەو پاشان لە سەر بۇردەكە بىنوسىتەو .

خستەروو /

ھەنگاۋى /۱/ :- وىنەى بابەتەكەيان بۇ نەمىش دەكەم و بەم پىسارنە دەست پى دەكەم :

- سمۇرەكە چى لەگە ئدايە ؟
- سەگ چى دەخوات ؟
- كى سەگى بىنىۋە ؟
- سەگ بە چى شتىك بە ناۋبانگە ؟

پاشان بە خىرايى باسى (سەگ) يان بۇ دەكەم كە يەككە لەو گىبانە وەرە ما ئىبانەى كە زۇر ھۆگرى مرۇقەو ھەر لەكۇنەو لەگەل مرۇقدا ژياۋە و بەخو روشتى نەمەكدارى (وفا) بە ناۋبانگە و وەخاۋەنى چەندىن بەسەر ھاتوو داستانى سەر سور ھىنەرە لە ژيانى مرۇقدا ، مرۇق بۇ پاسكردى مەرە مالات ، پەلەوەر ، كىلگە ، پاۋ بەكارى ھىناۋە گوپرىيە ئىكى تەواۋى خاۋەنەكەى بوو وەزۇر جار ژيانى خۇى كىرەو تە قوربانى بۇ مرۇق ، نەو گىبانە وەرەش (سەگ) ، وە دەنگى (گ) تىدايە وەچەند جارنىك بۇيان دوۋبارە دەكەمەو .

ھەنگاۋى /۲/ :- وىنەكانىيان بۇ نەمىش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لە قوتابىيان نەو وىنەيەى دەنگى (گ، گ) تىدايە بازنەكەى ژىرى رەنگ بەكە لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانىيان .

ھەنگاۋى /۳/ :- جىاكرەنەو و پووتە كىردن ، پاشان بۇ دەستكە و تىنى پىتى (گ) وشەى (سەگ) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەى گىرفان و پاشان لە بۇرد نەوجا بۇردەكانىيان پى دەردەكەم وچەند جارنىك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم وە پىيان دەلیم نەمە پى دەوترىت (گ) كۇتايى ، وە بۇ دەستكە و تىنى (گ) وشەى (گەنم) بەكار دىنم بە ھەمان شىۋەى وشەى (سەگ) پاشان پىتەكەيان چەند جارنىك پى دەنوسمەو بەرەچاۋ كىردنى نوسىن لەسەر ھىل و لەبۇرد ھەرەھا بەكار ھىنانى لەگەل ھەردوۋ بزوینى (۵،۱) .

ھەنگاۋى /۴/ :- ناۋى وىنەكان بلى و نەو وشەيەى پىتى (گ، گ) كۇتاۋ سەرەتاۋناۋ وشەى تىدايە دەورى بگرە .

ههنگاوی /۵/ - نەو وشەییە پیتی (گ، گ) تێدایە پیتەکه بدۆزەوه و پاشان دەوری پیتەکه بگره .

ههنگاوی /۶/ - داوا دهکهم له قوتابییان پیتەکه دهبرن و چه ند وشەیه کم به نموونه بۆ بهیننهوه که پیتی (گ، گ) تێدا بیت .

چالاکی /۱/ - تۆخیکه رهوه ، بیخوینهوه ، بینوسهوه .

چالاکی /۲/ - ناوی وینهکان بلی و پیتی (گ، گ) له بۆشاییه که دا له شوینی گونجاودا بنوسه تا وشهکه تهواو ببیت ، پاشان بیخوینهوه .

چالاکی /۳/ - پیتی (گ ، گ) بدۆزەوه پاشان دەوری پیتەکه بگره .

چالاکی /۴/ - وشهکان بخوینهوه و ، هه ئوه شینهوه بۆ برگه و پاشان بینوسه و بیخوینهوه .

چالاکی /۵/ - وشهکان بخوینهوه پاشان هه ئیوه شینهوه بۆ پیتەکانی و بینوسهوه و بیخوینهوه .

چالاکی /۶/ - دهقهکه دهخوینهوه بۆ قوتابییان پاشان به قوتابییانی دهخوینهوه ، نهوجا به شیوازی گفتوگو پرسیارهکانیان ناراسته دهکهم وهلامهکانیان پی دنوسهوه .

چالاکی /۷/ - رستهکه به قوتابییان دهخوینهوه ، وهوینهکه بکه ن به نوسین و پاشان بینوسهوه و بیخوینهوه .

ناما نچى تاييەتى :- ناسىنى دەنگ وشيۋەى دەربىرىن و نووسىنى پىيتى (ف، ف) لە وشەى (كەف، فرۆكە)

شيوازى دەربىرىن :- خشۆك، لىۋى ددان ، كپ .

هۆكانى فيركردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كتيپ ، دارى نامازە ، كارتى وشە وىرگە و پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ و كارتى

نوسىنى پىتەكان ، كەف . نەمرۇ دەچەم بۇگەرماو بەكەفە سابون و ناو

وانەى ۲۲

تا دەرگەوم بە جوانى

خۇم جەشۇم بە ناسانى

ف

ك ه ف

كەف

ف

ف ر ۆ ك ه

فرۆكە

پيشەكى / پىداچوونەو بە پىتە خویندراۋەكان بە دانانى نەم وشانەلەكارت (رەگ ، گارە ، گيا ، گەزۇ ، ناگر ، گەنم ، گوشت ، مانگ ، هۆگر) لەسەر بۇردەكە بەهەلگەراۋەى كە پىتە خویندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بيت و قوتابى كارتى هەلگىرەت و بىخوینىتەو پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەو .

خستەرۋو /

هەنگاۋى /۱/ :- وینەى بابەتەكەيان بۇ نەمىش دەكەم وە (كەف) يان نىشان دەدم و بەم پىسارنە دەست پى دەكەم :

- نەمە چىيە ؟
- نەچى (كەف) مان دەست دەكەويت ؟
- (كەف) سوۋدى چىيە بۇ جل و بەرگەكانمان ؟

پاش نەوە باسى نەو شتانەيان بۇ دەكەم (كەف) دەكەن وەكەفمان لىيان دەست دەكەويت ، وەكەف جل و بەرگ و قاپ و كەرەستەكانى ناومانمان بۇ پاك دەكەنەو ، نەوجا پىيان دەلیم (كەف) دەنگى (ف) تىدايە وەچەند جارليك وشەو پىتەكەيان بۇ دوۋبارە دەكەمەو .

هەنگاۋى /۲/ :- وینەكانيان بۇ نەمىش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داوا دەكەم لەقوتابىيان نەو وینەيەى دەنگى (ف، ف) تىدايە بازنەكەى ژىرى رەنگ بکە لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانيان .

هەنگاۋى /۳/ :- جياكردنەو و روۋتەكردن ، پاشان بۇ دەستكەوتنى پىيتى (ف) وشەى (كەف) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەى گىرفان و پاشان لە بۇرد نەوجا بۇردەكانيان پى دەردەكەم وچەند جارليك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم وە پىيان دەلیم نەمە پى دەوتريت (ف) كوتايى ، وە بۇ دەستكەوتنى (ف) وشەى (فرۆكە) بەكار دىنم بەهەمان شيۋەى وشەى (كەف) پاشان پىتەكەيان چەند جارليك پى دەنوسمەو بەرەچاۋ كردنى نوسىن لەسەر هیل و لەبۇرد هەروەها بەكارهينانى نەگەل هەردوۋ بزۋىنى (ا، ه) .

هەنگاۋى /۴/ :- ناۋى وینەكان بلى و نەو وشەيەى پىيتى (ف، ف) كۇتاۋ سەرەتاۋاۋا وشەى تىدايە دەۋرى بگرە .

هەنگاۋى /۵/ :- نەو وشەيەى پىيتى (ف، ف) تىدايە پىتەكە بدۇزەو و پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

هەنگاۋى /۶/ :- داوا دەكەم لەقوتابىيان پىتەكە دەربىرىن وچەند وشەيەكم بە نەمۋنە بۇ بەيننەو كە پىيتى (ف، ف) تىدا بيت .

چالاكى /۱/- تۆخىبىكەرەۋە ، بېخوئىنەۋە ، بېنوسەۋە .

چالاكى /۲/- : ناۋى وئىنەكان بلىۋىپىتى (ف، ف) ئەبۇشايىبەكەدا ئەشۋىنى گونجاۋدا بنوسە تا وشەكە تەۋاۋ بېت ، پاشان بېخوئىنەۋە .

چالاكى /۳/- : وشەكان بېخوئىنەۋە ، پاشان وشە لىك چوۋەكان رەنگ بىكە .

چالاكى /۴/- : ناۋى رەنگەكان بلىۋىپاشان بېنوسەۋە بېخوئىنەۋە .

چالاكى /۵/- : ئەم مندالانە خەرىكى چىن ئەۋىنەكەدا ديارن ، قوتابىيان باسى بىكەن .

چالاكى /۶/- : دىقەكە دەخوئىنەۋە بۇ قوتابىيان پاشان ، بەقوتابىيانى دەخوئىنەۋە ، ئەۋجا داۋايان لىۋى دەكەم وشەكان بېخوئىنەۋەۋە رىكىبىخەۋە بېنوسەۋە بېخوئىنەۋە .

ناما نى تايبه تى :- ناسىنى دەنگ وشىۋەي دەرپرېن و نووسىنى پىيتى (ل، ن) لەوشەي (مەل، لۆكە)

شىۋازى دەرپرېن :- لايى، ددان ، گىر .

ھۆكەنى فېر كىردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى ناماژە ، كارتى وشە وىرگە و پىتەكان ، تەختەي گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى

چۇن دەفرى ئەو ئاسمانە

سەيرى ئەو مەلە جوانە

وانەي ۲۴

دەفرېم لەبەرزى ئاسمان

خۇزگە منىش ھەك مەلان

ل

م ه ل

مەل

ن

ل و ك ه

لۆكە

پىشەكى / پىداچوونەۋە بە پىتە خوئندراۋەكان بە دانانى ئەم وشانەلەكارت (دەف ، فېنك ، فاو ، سوڧى ، فەرۋە ، فانى ، تريفە ، شفتە ، مارف) لەسەر بۇردەكە بەھەلگەراۋەيى كە پىتە خوئندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىت و قوتابى كارتى ھەلگىرېت و بىخوئىنېتەۋە پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەۋە .

خستنه روو /

ھەنگاۋى ۱/ :- وئىنەي بابەتەكەيان بۇ نەمايش دەكەم و بەم پىرسپارانە دەست پى دەكەم :

- ئەمە چىيە ؟
- بانئدەكان بە چى دەفرن ؟
- بە چى بانئدەكە دەوترىت مەل ؟
- ئايە ھەموو بانئدەكان دەفرن ؟
- ئەي ھەموو بانئدەكان ھەك يەكن ؟
- بانئدەكان چى دەخۇن ؟
- چۇن زۇر دەبن ، لەشيان بە چى دا پۇشراۋە ؟

پاشان بانئدەيان نىشان دەدەم ، پىيان دەئىم بانئدەكان ھەمە جۇرن بچوك وگەرەن لەشيان بە پەر دا پۇشراۋە دەنگ و رەنگيان جىاۋازە ھەمووشيان نافرېن ھەك وشتر مرغ و مرىشك ھەندىكىيان روۋەك دەخۇن و ھەندىكىشيان گۇشت دەخۇن ۋە ھەندىكىيان مرۇق بە خىۋيان دەكات بۇ جوانى وگۇشت و ھىلكە ، راوكردن ، ۋە بانئدەكان بەھۇي ھىلكە كىردنەۋە زۇر دەبن ئەوانەي بە ئاسماندا دەفرن ھەك (مراۋى ، سۇنە ، قاز ، نەورەس ، ماسى گىرە ، ھتد.....) پىيان دەئىن (مەل) ۋە دەنگى (ل) تىدايە ۋە چەند جارېك وشە دەنگەكەيان بۇ دوۋبار دەكەمەۋە .

ھەنگاۋى ۲/ :- وئىنەكانيان بۇ نەمايش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لەقوتابىيان ئەو وئىنەيەي دەنگى (ل ، ن) تىدايە بازنەكەي ژىرى رەنگ بەكە لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانيان .

ھەنگاۋى ۳/ :- جىاكردەنەۋە روۋتەكردن ، پاشان بۇ دەستكەوتنى پىيتى (ل) وشەي (مەل) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەي گىرفان و پاشان لە بۇرد ئەۋجا بۇردەكانيان پى دەردەكەم و چەند جارېك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم ۋە پىيان دەئىم ئەمە پىي دەوترىت (ل) كۇتايى، ۋە بۇ دەستكەوتنى (ن) وشەي (لۆكە)

به کار دینم به هه مان شیوهی وشه‌ی (مه‌ل) پاشان پیته‌که‌یان چهند جارێک پی ده‌نوسمه‌وه به‌ره‌چاو کردنی نوسین له‌سه‌ر هیل و له‌بۆرد هه‌روه‌ها به‌کاره‌ینانی له‌گه‌ڵ هه‌ردوو بزویینی (ه.ا) .

هه‌نگاوی /٤/ :- ناوی وینه‌کان بلی و نه‌و وشه‌یه‌یی پیتی (ل، د) کۆتاو سه‌ره‌تاوناو وشه‌ی تێدایه‌ ده‌وری بگه‌ر .

هه‌نگاوی /٥/ :- نه‌و وشه‌یه‌یی پیتی (ل، د) تێدایه‌ پیته‌که‌ بدۆزه‌وه‌ و پاشان ده‌وری پیته‌که‌ بگه‌ر .

هه‌نگاوی /٦/ :- داوا ده‌که‌م له‌قوتابییان پیته‌که‌ ده‌ریهن و هه‌چهند وشه‌یه‌که‌م به‌ نمونه‌ بۆ به‌یننه‌وه‌ که‌ پیتی (ل، د) تێدا بییت .

چالاکی /١/ :- تۆخیبکه‌ره‌وه‌ ، بیخوینه‌وه‌ ، بینوسه‌وه‌ .

چالاکی /٢/ :- ناوی وینه‌کان بلی و پیتی (ل، د) له‌بۆشاییه‌که‌دا له‌شوینی گونجاودا بنوسه‌ تا وشه‌که‌ ته‌واو بییت ، پاشان بیخوینه‌وه‌ .

چالاکی /٣/ :- وشه‌کان بخوینه‌وه‌و ، پاشان وشه‌ ئێک چوووه‌کان ره‌نگ بکه‌ .

چالاکی /٤/ :- نه‌م برگانه‌ ئێک بده‌و وشه‌ی ئیدروست بکه‌ پاشان وشه‌که‌ بنوسه‌ره‌وه‌و بیخوینه‌وه‌ .

چالاکی /٥/ :- رسته‌کان بخوینه‌ره‌وه‌ پاشان بینوسه‌وه‌ .

ناما نھی تاییه تی :- ناسینی دهنگ وشپوهی دهبرپین و نووسینی پیتی (ع، ع) له وشهی (قانع، عود)

شیوازی دهبرپین :- وهستاو، گهروو، گر .

هۆکانی فیڕکردن :- کومیپوتەر، داتاشۆ، بۆرد، ماجیک، کتیپ، داری ناماژ، کارتی وشه و بپرگه و پیتهکان، تهختهی گیرفان، ماجیکی رهنگاو رهنگ و کارتی نووسینی پیتهکان .

هۆنهری گهورهی کورده

قانع پیاویکی مهرده

ناوی له میژوو دیاره

نهم مرقه ناوداره

ع
ع

ق	ا	ن	ع
ع	و	د	

قانع
عود

پیشهکی / پیداجوونهوه به پیته خویندراوهکان به دانانی نهم وشانه له کارت (لۆکه، لاوی، لانه، لوبیا، دهلال، لفکه، لهش، لۆری، کلور) له سههر بۆردهکه به هه لگه پارهویی که پیته خویندراوهکانی بابه تهکانی رابردووی تیدا بیت و قوتابی کارتی هه لگرتی و بیخوینیتتهوه پاشان له سههر بۆردهکه بینوسیتتهوه .

خستنه روو /

ههنگاوی ۱/ :- وینهی بابه ته که بیان بۆ نمایش دهکهم ونهم پرسیارانه یای لی دهکهم:

- نهمه وینهی کییه ؟
- نهم پیاوه کییه ؟
- ماموستا (قانع) کییه ؟

پاشان بهم شیوه دهست پیدهکهم (قانع) ماموستا و شاعیر رۆشنبری ناوداری نه ته وهی کورده و له کۆتایی سهدی نۆزده له (۱۸۹۸) له دایک بووه له دۆلاشی ناوچهی مهریوان، شاعیریکی زۆر دلسۆز نیشتمان پهروهه بووه هه مووغه میکی خاک و نیشتمان و نه ته وه کهی بووه، هه میسه دژی داگیرکه رانی کوردوستان بووه وه له زۆربهی شیعه رهکانیدا رهنگیدا وه ته وه زۆر له خهمی به کگرتنی نه ته وه که پیدا بووه دژی زۆلم و زۆری داگیرکه ران له ژیا نیدا هه میسه به هۆنراوهکانی نامۆزگاری گه له کهی کردووه بۆ کاری چاکه وه له سالی ۱۹۶۵ کۆچی دواپی کردووه، نه و جا پییان ده ئیم (قانع) دهنگی (ع) تیدا یه وه چه ند جارێک بۆیان دووباره دهکه مه وه .

ههنگاوی ۲/ :- وینهکانیان بۆ نمایش دهکهم له سههر بۆرد پاشان داوا دهکهم له قوتابییان نه و وینه یهی دهنگی (ع، ع) تیدا یه بازنه کهی ژیری رهنگ بکه له سههر بۆرد پاشان له په رتوکهکانیان .

ههنگاوی ۳/ :- جیا کردنه وه و رووته لکردن، پاشان بۆ دهسکه وتنی پیتی (ع) وشهی (قانع) یان بۆ به کار دینم له سههر ته ختهی گیرفان و پاشان له بۆرد نهمه و جیا بۆردهکانیان پی دهردهکهم و چه ند جارێک پیته که یان له سههر پی دنوسم وه پییان ده ئیم نهمه پیی دهوتریت (ع) کۆتایی، وه بۆ دهسکه وتنی (ع) وشهی (عود) به کار دینم به هه مان شیوهی وشهی (قانع) پاشان پیته که یان چه ند جارێک پی دنوسمه وه به ره چاو کردنی نوسین له سههر هیل و له بۆرد هه ره ها به کاره یانی له گه ل ههردوو بزۆینی (ه، ا) وه پییان ده ئیم پیتی (ع) له ناوه راستدا بهم شیوه ده بینین جیاوازی نییه .

ههنگاوی ۴/ :- ناوی وینهکان بلی ونه و وشه یه یی پیتی (ع، ع) کۆتاو سه ره تاونا و وشهی تیدا یه دهوری بگره .

ههنگاوی ۵/ :- نه و وشه یه یی پیتی (ع، ع) تیدا یه پیته که بدۆزه وه و پاشان دهوری پیته که بگره .

ههنگاوی /۶/- داوا دهکهم له قوتابییان پیتته که دهریپن وه چهند وشه یه کم به نموونه بۆ بهیننه وه که پیتی (ع، ع) تیدا بیت .

چالاکی /۱/-: تۆخیبکه ره وه ، بیخوینه وه ، بینوسه وه .

چالاکی /۲/-: ناوی وینه کان بلی و پیتی (ع، ع) له بۆشاییه که دا له شوینی گونجاودا بنوسه تا وشه که ته و او ببیت ، پاشان بیخوینه وه .

چالاکی /۳/-: پیتته کان بخوینه وه ، پاشان پیتته خویندرا وه کان رهنگ بکه .

چالاکی /۴/-: دهقه که ده خوینه وه بۆ قوتابییان پاشان به قوتابییانی ده خوینه مه وه ، نه و جا دا وایان لی دهکهم وشه کان بخوینه وه و ریکبخه و بینوسه و بیخوینه وه

ئامانچى تايىبەتى :- ناسىنى دەنگ وشىۋەى دەرپرېن و نووسىنى پىيتى (ل، ئ، ئ) لەوشەى (دەھۇل، ئالا)

شىۋازى دەرپرېن :- لايى ، مەلاشوى رەق ، گېر .

ھۆكەنى فېرکردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى ئامازە ، كارتى وشە وېرگە و پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى

نوسىنى پىتەكان ، ئالا . نەمرۇ ئاھەنگە گىيانە دەنگى دەھۇل لىدانە

ئازادى بۇ ھەمووانە

سەرکەوتنى كوردانە

وانەى ۲۵

ن
ئ

د	ه	و	ل
ئ	ا	ئ	ا

دەھۇل
ئالا

پىشەكى / پىداچوونەۋە بە پىتە خوئندراۋەكان بەدانانى ئەم وشانەلەكارت (عومەر ، عەلى ، عەمرە ، سەعيد ، عەينەك ، باع ، عەسر ، عانە ، عەرەب) لەسەر بۇردەكە بەھەلگەراۋەى كە پىتە خوئندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىت وقوتابى كارتى ھەلگىرېت و بېخوئىنېتەۋە پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەۋە .

خستنەرۋو /

ھەنگاۋى ۱/ :- وئىنەى بابەتەكەيان بۇ نىمايش دەكەم وئەم پرسىارانەىاي لى دەكەم :

- چى دەبىنېن لەم وئىنەدا ؟
- دەھۇل لەچى دروست دەكرېت ؟
- كى گوئى لەدەنگى دەھۇل بوۋە ؟
- كى لەنزىكەۋە دەھۇلى بىنېۋە ؟

پاشان باسى دەھۇلىيان بۇ دەكەم كەلەچەرمى ئازەل دروست دەكرېت و بەھۇى دوودارەۋە لى دەدرېت كە لەشايى و بۇنەۋە ئاھەنگەكاندا لەگەل زورنا لىدەدرېت و دەنگىكى ئىچىگار خوشى ھەىە ، وە پىيان دەئېم (دەھۇل) دەنگى (ل) تىداىە وچەند جارېك وەشەكەۋ پىتەكەيان بۇ دوۋارە دەكەمەۋە .

ھەنگاۋى ۲/ :- وئىنەكانىيان بۇ نىمايش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لەقوتابىيان ئەۋ وئىنەىەى دەنگى (ل ، ئ) تىداىە بازنەكەى ژىرى رەنگ بگە لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانىيان .

ھەنگاۋى ۳/ :- جىاكردەنەۋە روۋتەلكردن ، پاشان بۇ دەستكەوتنى پىيتى (ل) وشەى (دەھۇل) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەى گىرفان و پاشان لە بۇرد ئەۋجا بۇردەكانىيان پى دەردەكەم وچەند جارېك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم وە پىيان دەئېم ئەمە پىى دەوترېت (ل) كۇتايى ، وە بۇ دەستكەوتنى (ئ) وشەى (ئالا) بەكار دىنم بەھەمان شىۋەى وشەى (دەھۇل) پاشان پىتەكەيان چەند جارېك پى دەنوسمەۋە بەرەچاۋ كردنى نوسىن لەسەر ھىل و لەبۇرد ھەرۋەھا بەكارھىتانى لەگەل ھەردوۋ بزوئىنى (۵، ۱) وە پىيان دەئېم پىيتى (ئ) ھەرگىز ناكەۋىتە سەرەتاي وشەۋە .

ھەنگاۋى ۴/ :- ناۋى وئىنەكان بلى وئەۋ وشەىەى پىيتى (ل، ئ، ئ) كۇتاۋ ناۋ وشەى تىداىە دەۋرى بگرە .

ھەنگاۋى ۵/ :- ئەۋ وشەىەى پىيتى (ل، ئ، ئ) تىداىە پىتەكە بلۇزەۋە و پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

ههنگاوی /۶/- داوا دهکهم له قوتابییان پیتته که دهریږن وه چه ند وشه یه کم به نموونه بو بهیننه وه که پیتی (ل، ډ) تیدا بیت .

چالاکی /۱/-: -توخیبکه ره وه ، بیخوینه وه ، بینوسه وه .

چالاکی /۲/-: - ناوی وینه کان بلی وپیتی (ل، ډ) له بوشاییه که دا له شوینی گونجاودا بنوسه تا وشه که ته واو ببیت ، پاشان بیخوینه وه .

چالاکی /۳/-: - وشه کان بخوینه وه ، پاشان وشه لیکچوووه کان رهنگ بکه .

چالاکی /۴/-: - برگه کان لیکبدهو بیکه به وشه و بینوسه وه و بیخوینه ره وه .

چالاکی /۵/-: - نهم وشانه بخوینه ره وه پاشان پوئینیان بکه بو (نامیر، میوه) بیان نوسه ره وه .

چالاکی /۶/-: - دهقه که ده خوینه وه بو قوتابییان پاشان به قوتابییان ده خوینه مه وه ، نه و جا داوایان لی دهکهم رسته کان بخوینه وه و بینوسنه وه .

وانەي : پىست وشەشم

رۇژى :

بەروار :

نامانچى تايىمەتى : -ناسىنى دەنگ وشىۋەي دەرىپىن و نووسىنى پىتى(ھ) لەوشەي (بەھرە)

شىۋازى دەرىپىن : - خشۇك ، گەروو ، كپ .

ھۆكەنى قىرگىردن : - كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتەپ ، دارى نامازە ، كارتى وشە وىرگە و پىتەكان ، تەختەي گىرقان ، ماجىكى رەنگا و رەنگ كارتى
نوسىنى پىتەكان .

زۇر ئىكەنەو زىرەكە

بەھرە لە پۇلى يەكە

دەر دەچىت بۇ پۇلى دوو

نەمسال كەسال تەواو بوو

ھ

ب بەھرە

بەھرە

پىشەكى / پىداچوونەو بە پىتە خوئندراوھكان بەدانانى ئەم وشانەلەكارت (سان ، مندال ، سكال ، شەمال ، مانە ، شال ، تالو ، شمشال ، كالى) لەسەر بۇردەكە
بەھلەراۋىي كە پىتە خوئندراوھكانى بابەتەكانى رابردووي تىدا بيت و قوتابى كارتى ھەلگىرەت و بىخوئىنەتەو پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەو .

خستەروو /

ھەنگاۋى ۱/ : - وئىنەي بابەتەكەيان بۇ نەمىش دەكەم وئەم پىرسىپارنەيى ئى دەكەم :

- چى دەپىنەن لەم وئىنەدا ؟
- كىدەزانى ئەم كچە جوانە ناۋى چىپە ؟

پاشان پىيان دەئىم ئەم ھاۋرى جوانەمان ناۋى (بەھرە) يە ، يەككە لەقوتابىيە زىرەك و نازاكانى پۇل زۇر گوئىراپەئى مامۇستاكانيەتى ھەمىشەبە چالاكانە
ئەركەكانى قوتابىخانە ئە نەجام دەدات ، زۇر يارمەتى ھاۋرىكانى دەدات ھەمىشە پىيان دەئىت كۇشش بكن و پاك و خاۋىنى پۇل و قوتابىخانەكەمان و دەورۋىرمان
پىارزىن بۇ ئەۋەي ئىنگەمان پاك بيت ، بۇيە ھاۋرىكانى و مامۇستىيان ھەمووان خوئىيان دەۋى ، ھەمووتان دەئىت چاۋ لە بەھرەي ھاۋرىمان بكنەن تالاي
ھەمووان خوئەويست بىن .

ھەنگاۋى ۲/ : - وئىنەكەيان بۇ نەمىش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لەقوتابىيەن ئەو وئىنەيەي دەنگى (ھ) تىدايە بازنەكەي زۇرى رەنگ بكنە لەسەر بۇرد
پاشان لە پەرتوكەكەيان .

ھەنگاۋى ۳/ : - جىياكردنەو رووتەكردن ، پاشان بۇ دەستكەوتنى پىتى (ھ) وشەي (بەھرە) يان بۇ بەكار دىنەم لەسەر تەختەي گىرقان و پاشان لە بۇرد ئەوجا
بۇردەكەيان پى دەردەكەم وچەند جارەك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم بەرەچاۋ كىردنى نوسىن لەسەر ھىل و لەبۇرد ھەرەھا بەكارھىنانى ئەگەل ھەردوۋ
بزوئىنى (۵،۱) .

ھەنگاۋى ۴/ : - ناۋى وئىنەكان بلى وئەو وشەيەي پىتى (ھ) تىدايە دەۋرى بگرە .

ھەنگاۋى ۵/ : - ئەو وشەيەي پىتى (ھ) تىدايە پىتەكە بۇزۋو و پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

ھەنگاۋى ۶/ : - داۋا دەكەم لەقوتابىيەن پىتەكە دەرىپىن وچەند وشەيەكەم بە نموونە بۇ بەپىننەو كە پىتى (ھ) تىدا بيت .

چالاکى ۱/ : - تۇخىبەكەرەو ، بىخوئىنەو ، بىنوسەو .

چالاکى /۲/ :- ناوى وىنەكان بلى و پىيتى (ھ) لەبۇشايبەكەدا لەشونى گونجاودا بنوسە تا وشەكە تەواو بىيت ، پاشان بىخوينەو .

چالاکى /۳/ :- بىرگەكان لىكبدەويىكە بەوشەو بىنوسەو بىخوينەو .

چالاکى /۴/ :- ئەم وشانە بىخوينەرەو پاشان پۆلىنيان بکە بۇ (شون، ميوە) بىيان نوسەرەو .

چالاکى /۵/ :- دەقەكە دەخوينەو بۇ قوتابىيان پاشان بەقوتابىيانى دەخوينەو ، ئەوجا داوايان لى دەكەم وشەكان رىكبىخەويىكە بەرستە بىخوينەو بىنوسەو .

ناما نى تايبەتتى :- ناسىنى دەنگ وشېۋە دەربېرىن و نووسىنى يېتى (ق ، قە) لەوشەى (بۇق ، قاپ)

شېۋازى دەربېرىن :- وەستاو ، گەروو ، كپ .

ھۆكۈنى فېرکردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى نامازھ ، كارتى وشە وېرگە و پېتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى

ھەردەم لەزەلكاۋدايە

بۇق گياندارىكى جىايە

نوسىنى پېتەكان ، قاپ .

قىراندى ويازى ھەلدا

بۇقى چاۋزەقى نازا

وانە ۲۷

مىنە و باقى

ق
ق

ب	ۋ	ق
ق	ا	پ

بۇق
قاپ

پېشەكى / پېداچوونەۋە بە پېتە خوئندراۋەكان بەدانانى ئەم وشانەلەكارت (ھەردى ، ھەژار ، بەھار ، ھاوار ، ھانى ، ھۆرە ، ھىوا ، ھەنار ، بەھى) لەسەر بۇردەكە بەھەلگەراۋەبى كە پېتە خوئندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تېدا بېت و قوتابى كارتى ھەلگىرېت و بېخوئىتتەۋە پاشان لەسەر بۇردەكە بېنوسىتتەۋە .

خستەروو /

ھەنگاۋى /۱/ :- وئىنەى بابەتەكەيان بۇ نەمايش دەكەم و ئەم پىرسىارانەياى لى دەكەم :

- چى ئەم وئىنەدا دەبېن؟
- بۇق لەكوى دەزى ؟
- بۇق دەنگى چۈنە ؟
- بۇق سوۋدى چىبە ؟

پاشان پىيان دەئېم (بۇق) يەكېكە لەو گىانەۋەرانەى لەوشكانى و لەناۋىشدا دەزى بۇق دەقىرېنى بۇق ، بەھۋى ھېلكە كردنەۋە زۇر دەبېت ، ھېلكەكانى لەناۋدا دەكات و دەتروكېت لەناۋدا و دەبېت بە سەرەمېكوتە و لەم كاتەدا بېتە دەرەۋە لەناۋ دەمرېت چۈنكە وەك ماسى ھەناسە دەدات بەھۋى رېشۋە كەۋانەكانىۋە ئۇكسچىنى تۋاۋەى ئاۋ وەردەگرېت پاشان خواردن دەخوات و دوو دەست و دووقاچى لى پەيدا دەبېت و كلكەكەى و رەدە نامېنېت و دەبېت بەبۇقىكى بچوك نەۋكاتە دەتوانېت بېتە دەرەۋەۋە وەك ئېمەى مرۇف لەوشكانىش بىزى ، راۋە مېش و مېشۋەلە دەكات و گەۋرە دەبېت بۇق سوۋدىكى زۇرى ھەيە بۇمان چۈنكە مېش و مېشۋەلەۋە مېروۋە زىان بە خشەكان دەخوات. ۋە پىيان دەئېم (بۇق) دەنگى (ق) تېدايە ۋە چەند جارېك بۇيان دوۋبارە دەكەمەۋە.

ھەنگاۋى /۲/ :- وئىنەكانىيان بۇ نەمايش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لەقوتابىيان ئەو وئىنەيەى دەنگى (ق ، قە) تېدايە بازنەكەى ژېرى رەنگ كە لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانىيان .

ھەنگاۋى /۳/ :- جىاكردەۋەۋە روۋتەلكردن ، پاشان بۇ دەستكەۋتنى پېتى (ق) وشەى (بۇق) يان بۇ بەكار دېنم لەسەر تەختەى گىرفان و پاشان لە بۇرد نەۋجا بۇردەكانىيان پى دەردەكەم و چەند جارېك پېتەكەيان لەسەر پى دەنوسم بەرەچاۋ كردنى نوسىن لەسەر ھېل و لەبۇرد ۋەبۇ دەستكەۋتنى (قە) وشەى (قاپ) يان بۇ بەكار دېنم بەھەمان شېۋەى (بۇق) ۋە پېتەكەيان لەبۇرد پېدەنوسم ، ھەرۋەھا بەكارھېنانى ئەگەل ھەردوۋ بزوئىنى (۱، ۵) .

ھەنگاۋى /۴/ :- ناۋى وئىنەكان بلى وئەو وشەيەى پېتى (ق ، قە) تېدايە دەۋرى بگرە .

ههنگاوی /۵/-: ئه و شه یه ی پیتی (ق، قد) تیدایه پیتته که بدوزوه و پاشان دهوری پیتته که بگره .

ههنگاوی /۶/-: داوا دهکهم له قوتابییان پیتته که ده ربړن وه چهنده شه یه کم به نموونه بو بهیننه وه که پیتی (ق، قد) تیدا بیت .

چالاکی /۱/-: توخیبکه ره وه ، بیخویننه وه ، بینوسه وه .

چالاکی /۲/-: ناوی وینه کان بلی و پیتی (ق، قد) له بوشاییه که دا له شوینی گونجاودا بنوسه تا وشه که ته واو ببیت ، پاشان بیخویننه وه .

چالاکی /۳/-: پیتیک له نیو که وانه کانداهه لبریره بو ته واو کردنی وشه کانی خواره وه .

چالاکی /۴/-: نه م وشانه بخویننه ره وه پاشان به یه کترین بگه یه نه .

چالاکی /۵/-: دهنگی نه و گیاندارانه بخویننه وه پاشان ناوی گیانداره که به رامبه ری دهنگه کانیان بنوسه و بیخویننه وه

چالاکی /۶/-: دهقه که ده خویننه وه بو قوتابییان پاشان به قوتابییان ده خویننه مه وه ، نه و جا داوایان لی دهکهم رسته که بخویننه وه و بینوسنه وه .

ناما نھی تاییه تی :- ناسینی دهنگ وشپوهی دهبرپین و نووسینی پیتی (خ، خ) له وشهی (شاخ، میخهك)

شپوازی دهبرپین :- خشوك، نهرمه مە لاشو، كپ .

هۆكانی فیركردن :- كومپیوتەر، داتاشو، بۆرد، ماجیک، كتیپ، داری ناماژه، كارتی وشه وپرگه و پیتهكان، تهختهی گیرفان، ماجیکی رهنگاو رهنگ كارتی

گشت شاخ و دارستانه

كوردستانم زۆر جوانه

نوسینی پیتهكان، میخهك .

نهم كوردستانه جوانه

خوايه نهيكه ی ویرانه

خ

ش ا خ

شاخ

خ

م ی خ ه ك

میخهك

پیشهکی / پیدچوونهوه به پیته خویندراوهكان به دانانی نهم وشانه له كارت (قاز، قهل، رهق، قهلا، سماق، له قلهق، قهیران، قاشتی، ته قهل) له سهر بۆردهكه به هه لگه راوهیی كه پیته خویندراوهكانی بابه تهكانی رابردووی تیدا بیت وقوتابی كارتی هه لگرت و بیخوینیتهوه پاشان له سهر بۆردهكه بینوسیتتهوه .

خستنهروو /

ههنگاوی ۱/ :- وینهی بابه تهكه یان بۆ نمایش دهكهم ونهم پرسیارانه یای لی دهكهم:

- چی نهم وینه دا ده بینن؟
- چی تری پی دهوتریت؟
- نهوشاخانهی له دهورمانن ناویان چییه؟

پاشان باسی (شاخ) یان به خیرایی بۆ دهكهم كه زۆریه ی خاکی كوردستان پیک هاتوو له شاخ كه پره له دار و درهخت و هه موو جۆره گیانداریکی کیوی كه نه وهندهی تر ژینگه و سروشتیان جوان و رازوه تر كردوو، سالانه خه لگیکی زۆر سهردانی كوردستان دهكهن بۆ بینینی سروشتی جوانی به سهر بردنی كاتهكانیان وه پییان ده لیم (شاخ) دهنگی (خ) تیدایه وه چهند جاریک وشه وهنگه كه یان بۆ دووباره دهكهمه وه .

ههنگاوی ۲/ :- وینهكانیان بۆ نمایش دهكهم له سهر بۆرد پاشان داوا دهكهم له قوتابییان نه وه وینهیهی دهنگی (خ، خ) تیدایه بازنهكه ی ژیری رهنگ بکه له سهر بۆرد پاشان له پرتوكهكانیان .

ههنگاوی ۳/ :- جیاكردنهوه و پوتته كردن، پاشان بۆ دهستكهوتنی پیتی (خ) وشهی (شاخ) یان بۆ بهكار دینم له سهر تهختهی گیرفان و پاشان له بۆرد نهوجا بۆردهكانیان پی دهردهكهم و چهند جاریک پیتهكه یان له سهر پی دنوسم به رهچاو كردنی نوسین له سهر هیل و له بۆرد وه بۆ دهستكهوتنی (خ) وشهی (میخهك) یان بۆ بهكار دینم به هه مان شپوهی (شاخ) وه پیتهكه یان له بۆرد پیدهنوسم، ههروهها بهكارهیانی له گه ل ههردوو بزوینی (ا، ه) .

ههنگاوی ۴/ :- ناوی وینهكان بلی ونه و وشهیهی پیتی (خ، خ) تیدایه دهوری بگه .

ههنگاوی ۵/ :- نه و وشهیهی پیتی (خ، خ) تیدایه پیتهكه بدۆزهوه و پاشان دهوری پیتهكه بگه .

ههنگاوی ۶/ :- داوا دهكهم له قوتابییان پیتهكه دهبرپن و چهند وشهیهكم به نمونه بۆ بهیننهوه كه پیتی (خ، خ) تیدا بیت .

چالاكى /۱/- تۆخىيكەرەو، بىخوئنهو، بىنوسهوه .

چالاكى /۲/- : ناوى وئنهكان بلى و پىتى (خ، خ) له بوشاييه كه دا له شوئنى گونجاودا بنوسه تا وشه كه تهواو بىت، پاشان بىخوئنهوه .

چالاكى /۳/- : وشهكان بىخوئنهوه پاشان هه ئيوه شيننهوه بو پىتهكانى و بىنوسهوه، پاشان پىتهكان ئىكبهو بىكه به وشه و بىنوسه و بىخوئنهوه .

چالاكى /۴/- : نىشانهى راست له چوار گوشهى وشهى گونجاو دابنى له ژىر نهو خوراكانه دا .

چالاكى /۵/- : دهنگى نهو گياندارانه بىخوئنهوه و پاشان ناوى گيانداره كه به رامبهرى دهنگه كانيان بنوسه و بىخوئنهوه

چالاكى /۶/- : دهقه كه ده خوئنهوه بو قوتابىيان پاشان به قوتابىيانى ده خوئنهوه، نهوجا داوايان لى ده كه م رسته پرسىارييه كان بىخوئنهوه و قوتابىيان وهلامى پرسىارهكان بدهنهوه .

چالاكى /۷/- : وشهكان بىخوئنهوه رىكى بخه و بىنوسهوه پاشان رسته كه بىخوئنهوه .

ناما نى تايبه تى :- ناسىنى دەنگ وشىۋەى دەرپرېن و نووسىنى پىيتى (ج ، ج) لەوشەى (ساج ، جانتا)

شىۋازى دەرپرېن :- وەستاو ، رەقە مەلاشو ، گىر .

ھۇكانى فىركردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى نامازھ ، كارتى وشە وىرگە و پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ و كارتى

نانى ساج چەن جوانە

وەرە سەير بگە گىبانە

نوسىنى پىتەكان .

وانەى ۲۹

بى وىنەيە لە جىهان

نانى ساجى داىە گىبان

ج

س ا ج

ساج

ج

ج ا ن ت ا

جانتا

پىتە و نۇ

پىشەكى / پىداچوونەو بە پىتە خوئندراۋەكان بەدانانى ئەم وشانە لەكارت (خانۋ ، خەم ، خەيام ، باخ ، خۇر ، خەندە ، خەيام ، خەزان ، خاۋلى) لەسەر بۇردەكە بە ھەنگەراۋەيى كە پىتە خوئندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىت و قوتابى كارتى ھەنگرىت و بىخوئىنەو پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەو .

خستەرۋو /

ھەنگاۋى /۱/- وىنەى بابەتەكەيان بۇ نمايش دەكەم و ئەم پرسىارانەيى لى دەكەم :

- چى ئەم وىنەدا دەپىنن ؟
- بۇ چى باشە (ساج) ؟
- چۇن نانى ساج دەكەين ؟
- نان لە چى دروست دەكرىت ؟

پاشان باسى چۇنئىتى دروست كردنى نانى ساجيان بۇ دەكەم پاشان پىيان دەئىم (ساج) دەنگى (ج) تىدايە وەچەند جارىك بۇيان دووبارە دەكەمەو .

ھەنگاۋى /۲/- وىنەكانيان بۇ نمايش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لەقوتابىيان ئەو وىنەيەى دەنگى (ج ، ج) تىدايە بازنەكەى ژىرى رەنگ بگە لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانيان .

ھەنگاۋى /۳/- جىاكردنەو و رووتەكردن ، پاشان بۇ دەستكەوتنى پىيتى (ج) وشەى (ساج) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەى گىرفان و پاشان لە بۇرد ئەوجا بۇردەكانيان پى دەردەكەم و چەند جارىك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم بەرەچاۋ كردنى نوسىن لەسەر ھىل و لەبۇرد وەبۇ دەستكەوتنى (ج) وشەى (جانتا) يان بۇ بەكار دىنم بە ھەمان شىۋەى (ساج) وەپىتەكەيان لەبۇرد پىدەنوسم ، ھەروەھا بەكارھىنانى لەگەل ھەردوۋ بزوئىنى (۵،۱) .

ھەنگاۋى /۴/- ناۋى وىنەكان بلى و ئەو وشەيەى پىيتى (ج ، ج) تىدايە دەورى بگرە .

ھەنگاۋى /۵/- ئەو وشەيەى پىيتى (ج ، ج) تىدايە پىتەكە بدۇزەو و پاشان دەورى پىتەكە بگرە .

ھەنگاۋى /۶/- داۋا دەكەم لەقوتابىيان پىتەكە دەرپرېن وەچەند وشەيەكە بە نموونە بۇ بەيننەو كە پىيتى (ج ، ج) تىدا بىت .

چالاكى /۱/- تۇخىبەكەرەو ، بىخوئىنەو ، بىنوسەو .

چالاکى /۲/- رسته يهك بۇ ئەو وئىنە يە دروست بىكە و بىنوسەوۈ پاشان بىخوئىنەوۈ .

چالاکى /۳/- وشەكان بخوئىنەوۈ پاشان وشە پىچەوانەكان بە يەك بگە يەنە .

چالاکى /۴/- پىتەكان ئىك بدەو بىكە بە وشە پاشان وشەكە بىكە بە بىرگە .

چالاکى /۵/- وشەكان بخوئىنەروۈ پاشان وشە نامۇ وجىاوازەكانى ناو ھەر يەك ئە و كۆمە ئە وشانە دەور بگرە .

چالاکى /۶/- بۇشايىبەكانى خوارەوۈى ئەم دەقە بە وشەى نىو كەوانەكە پىر بىكەرەوۈ پاشان دەقەكە بخوئىنەوۈ ئەوجا ئە ئىرىدا بىنوسەوۈ .

ئامانچى تايىبەتى :- ناسىنى دەنگ وشىۋەى دەربىرىن و نووسىنى پىيتى (غ ، غ) لەوشەى (باغ ، قەئغان)

شىۋازى دەربىرىن :- خشوك ، نەرمە مەلاشو ، گر .

ھۆكەنى فېركردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كىتېب ، دارى ئامازە ، كارتى وشە وىرگە و پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى

باغى قۇپى قەرەداغ

وهرن بچىن بۇ ناو باغ

نوسىنى پىتەكان .

دەيكەين بەماست وقە يماغ

شىرى مەرەبىزىن دىنىن

غ

ب ا غ

باغ

غ

قە ئ غ ان

قەئغان

پىشەكى / پىداچوونەۋە بە پىتە خوئىندراۋەكان بەدانانى ئەم وشانە لەكارت (جام ، جەۋەنە ، جوجكە ، ھەلاج ، برنج ، جاجم ، جەژن ، جۇگە ، باج) لەسەر بۇردەكە بەھەنگەراۋەى كە پىتە خوئىندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىت وقوتابى كارتى ھەنگرىت و بىخوئىنىتەۋە پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەۋە .

خستتەرۋو /

ھەنگاۋى /۱ :- وئىنەى بابەتەكەيان بۇ نىمايش دەكەم و ئەم پىسارىنەىاي لى دەكەم :

- چى ئەم وئىنەدا دەبىنن؟
- باغ چى تىداىە ؟
- نايە مېۋەكان ھەموۋى ئەيەك كاتدا پى دەگات لەباغ ؟
- ئەو مېۋانەى لەباغ لاي خۇمان ھەيە كامانەن ؟

پاشان باسى باغيان بۇ دەكەم كەكوردستان ولاتىكى كشتوكالىيەۋە خاكى بە پىتە ، زۆرىەى گۈندەكانى كوردستان خەرىكى (باغ) وئاژەئدارىن لەباغ دا درەختى مېۋەى ھەمە جۇر ھەيە ۋەك(ھەنجىر ، ھەنار ، تىرى ، قۇخ ، قەيسى ، ھەئوژە ، گىلاس ، سىۋو ، پىرتەقال ، لىمۇ ، بەھى ، ھەرمى ، سىدى ، ھەنگى دنيا ، مۇز) ھتدھەرۋا باشتىرىن جۇرى(گۈيز ، بادەم ، فستق ، زەيتون) لەباغەكانى كوردستان بەرھەم دىت ، پاشان پىيان دەئىم (باغ) دەنگى (غ) تىداىە .

ھەنگاۋى /۲ :- وئىنەكانىيان بۇ نىمايش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم لەقوتابىيان ئەو وئىنەيەى دەنگى (غ ، غ) تىداىە بازنەكەى ژىرى رەنگ بکە لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانىيان .

ھەنگاۋى /۳ :- جىاكردنەۋەۋە روۋتەئكردن ، پاشان بۇ دەستكەۋتتى پىيتى (غ) وشەى (باغ) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەى گىرفان و پاشان لە بۇرد ئەۋجا بۇردەكانىيان پى دەردەكەم وچەند جارىك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم بەرەچاۋ كىردنى نوسىن لەسەر ھىل و لەبۇرد ۋەبۇ دەستكەۋتتى (غ) وشەى (قەئغان) يان بۇ بەكار دىنم بەھەمان شىۋەى (باغ) ۋەپىتەكەيان لەبۇرد پىدەنوسم، ۋەپىيان دەئىم پىيتى (غ) كەۋتە ناۋەرەستەۋە بەم شىۋازە ھەندىك جار دەبىنن ھىچ جىاۋازىەكى نىبىە ، ھەرۋەبا بەكارھىنەنى لەگەل ھەردوۋ بزوئىنى (۵،۱) .

ھەنگاۋى /۴ :- ناۋى وئىنەكان بلى وئەو وشەيەى پىيتى (غ، غ) تىداىە دەۋرى بگرە .

ھەنگاۋى /۵ :- ئەو وشەيەى پىيتى (غ، غ) تىداىە پىتەكە بىدۇزەۋە و پاشان دەۋرى پىتەكە بگرە .

ههنگاوی /۶/- داوا دهکهم له قوتابییان پیتته که در بپن وه چهند وشه یه کم به نموونه بو بهیننه وه که پیتی (غ، غ) تیدا بیت .

چالاکی /۱/-: تۆخیبکه ره وه ، بیخوینه وه ، بینوسه وه .

چالاکی /۲/-: رسته یه ک بو نه وینه یه دروست بکه و بینوسه وه پاشان بیخوینه وه .

چالاکی /۳/-: دهنگی نه م گیاندارانه بلّی و ناوی گیانداره کان بنوسه .

چالاکی /۴/-: دهقه که بو قوتابییان ده خوینمه وه پاشان پییان ده خوینمه وه و ، پییان ده ئیم نیشانه ی (راست یان هه ئه) له ولاکیشانه ی خواره وه به رانبه ر به رسته کان دابنی به پیی دروستی .

چالاکی /۵/-: هه ریه ک له و رستانه ی خواره وه بخوینه ره وه و پاشان بینوسه وه .

ناما نى تايبه تى :- ناسىنى دەنگ وشىۋەى دەرپرېن و نووسىنى پىيتى (ق، ق) لەوشەى (مرۇف، گۇقار)

شىۋازى دەرپرېن :- خشوك ، لىۋى ددان ، گر .

ھۆكانى فىركردن :- كومپيوتەر ، داتاشۇ ، بۇرد ، ماجىك ، كتىپ ، دارى ناماژە ، كارتى وشە وبرگە و پىتەكان ، تەختەى گىرفان ، ماجىكى رەنگاۋ رەنگ كارتى

دروست كراوى يەزدانىن

مرۇف ھەموو يەكسانىن

نوسىنى پىتەكان ، گۇقار.

رق و كىنە ھەنەگىرىن

با رىز لە يەكتر بگىرىن

ق

م ر و ق

مرۇف

ق

گ و ق ا ر

گۇقار

پىشەكى / پىداچوونەۋە بە پىتە خوئندراۋەكان بە دانانى ئەم وشانە ئەكارت (غەمگىن ، قەياغ ، دارۇغا ، غەيدان ، مەغرور ، غاردان ، بەغداد ، سەنغور ، بە بەغا) لەسەر بۇردەكە بە ھەنگەراۋەىيى كە پىتە خوئندراۋەكانى بابەتەكانى رابردوۋى تىدا بىت وقوتابى كارتى ھەنگرىت و بىخوئىنەۋە پاشان لەسەر بۇردەكە بىنوسىتەۋە .

خستەرۋو /

ھەنگاۋى ۱/ :- وىنەى بابەتەكەيان بۇ نامىش دەكەم و ئەم پرسىارانەىيى لى دەكەم :

- چى ئەم وىنەدا دەبىنن ؟
- مرۇف كىيە ؟
- مرۇف كى دروستى كىردوۋە ؟
- مرۇف تواناى چى ھەيە ؟

پاشان باسى (مرۇف) يان بۇ دەكەم كە جوانترىن دروست كراوى يەزدانە خۋاى گەۋرە كە خولقېنەرى ھەموو گەردون بونەۋەرەكانە خۋى رىزى گرتوۋە لە (مرۇف) بۇيە پىويستە نىمەش رىز لە يەكتر بگىرىن ، وە پىيان دەلېم (مرۇف) دەنگى (ق) تىدايە ۋە چەند جارلىك وشە و دەنگەكەيان بۇ دووبارە دەكەمەۋە .

ھەنگاۋى ۲/ :- وىنەكانىيان بۇ نامىش دەكەم لەسەر بۇرد پاشان داۋا دەكەم ئەقوتابىيان ئەو وىنەيەى دەنگى (ق، ق) تىدايە بازنەكەى ژىرى رەنگ بكە لەسەر بۇرد پاشان لە پەرتوكەكانىيان .

ھەنگاۋى ۳/ :- جياكردنەۋە روۋتەكردن ، پاشان بۇ دەستكەۋتنى پىيتى (ق) وشەى (مرۇف) يان بۇ بەكار دىنم لەسەر تەختەى گىرفان و پاشان لە بۇرد ئەۋجا بۇردەكانىيان پى دەردەكەم و چەند جارلىك پىتەكەيان لەسەر پى دەنوسم بەرەچاۋ كىردنى نوسىن لەسەر ھىل و لەبۇرد ۋە بۇ دەستكەۋتنى (ق) وشەى (گۇقار) يان بۇ بەكار دىنم بە ھەمان شىۋەى (مرۇف) ۋە پىتەكەيان لەبۇرد پىدەنوسم ، ھەرۋەھا بەكارھىننەى ئەگەل ھەردوۋ بىزىنى (۱، ۵) .

ھەنگاۋى ۴/ :- ناۋى وىنەكان بلى و ئەو وشەيەى پىيتى (ق، ق) تىدايە دەۋرى بگەرە .

ھەنگاۋى ۵/ :- ئەو وشەيەى پىيتى (ق، ق) تىدايە پىتەكە بدۆزەۋە و پاشان دەۋرى پىتەكە بگەرە .

هەنگاوی /۶/-: داوا دەکەم ئەقوتابییان پیتەکه دەربەرن وەچەند وشەیهکم بە نموونە بۆ بهیننەوه که پیتی (ق، ف) تیدا بیت .

چالاکى /۱/-: تۆخیکەرەوه ، بیخوینەوه ، بینوسەوه .

چالاکى /۲/-: رستەیهک بۆ ئەو وینەیه دروست بکه و بینوسەوه پاشان بیخوینەوه .

چالاکى /۳/-: شیوازی تر پیتەکه بنوسەرەوه که هەمان دەنگی هەیه ئەو خشتەیه .

چالاکى /۴/-: بۆشاییهکانی لای خوارەوه پڕ بکهەرەوه بە بهکارهێنانی وشەکانی نیوئەو دوو کهوانەیه .

چالاکى /۵/-: رهنوسی هەریهک ئەو ژمارانەى خوارەوه بنوسەوه .

چالاکى /۶/-: دەقهکه بۆ قوتابییان دەخوینمەوه ، ئەوجا داوا ئەقوتابییان دەکەم دەقهکه بۆ بخویننەوه پاش هەندى گفتوگۆ داوايان لى دەکەم ئەو دوو رستە

بنوسنەوه .

ناما نچی تاییه ته ی :- ناسینی دهنگ وشپوهی دهبرپین و نووسینی پیتی (چ ، چ) له وشه ی (ورج ، چاو)

شپوازی دهبرپین :- وهستاو ، رهقه مه لاشو ، کپ .

هۆکانی فیئکردن :- کومپیوتەر ، داتاشو ، بۆرد ، ماجیک ، کتیب ، داری ناماژه ، کارتی وشه وبرگه و پیته کان ، ته خته ی گیرفان ، ماجیکی رهنگاو رهنگ کارتی

بۆمان هیئاوی ههنگوین

ئه ی ورجی جوان وشیرین

نوسینی پیته کان بوکه له ی ورج .

وانه ی ۳۲

ههنگوینی کوردستانه

ورچه نۆشیکه گیانه

بینه و بلی

چ

و ر چ

ورچ

چ

چ ا و

چاو

پیشه کی / پیدچا وونه وه به پیته خویندراوهکان به دانانی نهم وشانه له کارت (ئاف ، سولاف ، نهقه ، هیئ ، شقان ، شهف ، دلوفان ، کهفه ، توفگه قاریا) له سه ر بۆرده که به هه لگه راوه یی که پیته خویندراوهکانی بابه تهکانی رابردوی تیدا بیت و قوتابی کارتی هه لگریت و بیخوینیته وه پاشان له سه ر بۆرده که بیئوسیته وه .

خستنه روو /

ههنگاوی ۱/ :- وینه ی بابه ته که یان بۆ نمایش ده کهم ونهم پرسیارانه یای لی ده کهم :

- نهمه چیه یه ؟
- چه تده رنگ (ورج) مان هه یه ؟
- ورج له کوی ده ژی ؟
- ورج چی ده خوات و زیاتر هه زی له چیه ؟

ئه وجا باسی (ورج) یان بۆ ده کهم که گیانداریکی کیویه له دارستان وجهنگه لکاندا ده ژی ورج جوری زوره ، هه ر ناوچه یه که ورجه که ی له رهنگ و قه باره وشپواژدا له گه ل ناوچه یه کی تر جیاوازی هه یه له وانه ورجی (قاهوی ، سپی ، رهش ، خوئه میشی ، پاندا ، سوور) ، ورج دهنگی (چ) تیدایه وه چه ند جاریک وشه ودهنگه که یان بۆ دووباره ده کهمه وه .

ههنگاوی ۲/ :- وینه کانیا ن بۆ نمایش ده کهم له سه ر بۆرد پاشان داوا ده کهم له قوتابییا ن نه و وینه یه ی دهنگی (چ ، چ) تیدایه بازنه که ی ژیری رهنگ بکه له سه ر بۆرد پاشان له په رتوکه کانیا ن .

ههنگاوی ۳/ :- جیاکردنه وه و رووته ئکردن ، پاشان بۆ ده سته وتنی پیتی (چ) وشه ی (ورج) یان بۆ به کار دینم له سه ر ته خته ی گیرفان و پاشان له بۆرد نه وجا بۆرده کانیا ن پی دهرده کهم و چه ند جاریک پیته که یان له سه ر پی دهنوسم به ره چاو کردنی نوسین له سه ر هیل و له بۆرد وه بۆ ده سته وتنی (چ) وشه ی (چاو) یان بۆ به کار دینم به هه مان شپوهی (ورج) وه پیته که یان له بۆرد پیدهنوسم ، هه ره ها به کاره یانانی له گه ل هه ردوو بزوینی (ه ، ا) .

ههنگاوی ۴/ :- ناوی وینه کان بلی ونه و وشه یه یی پیتی (چ ، چ) تیدایه ده وری بگه ر .

ههنگاوی ۵/ :- نه و وشه یه ی پیتی (چ ، چ) تیدایه پیته که بدۆزه وه و پاشان ده وری پیته که بگه ر .

ههنگاوی /۶/- داوا دهکهم له قوتابییان پیتته که دهریپن وه چه ند وشه یه کم به نموونه بو بهیننه وه که پیتی (چ، چ) تیدا بیت .

چالاک /۱/-: تۆخیبکه ره وه ، بیخوینه وه ، بینوسه وه .

چالاک /۲/-: سهیری وینه که بکه و به پیی دیاریکردنی وینه که ناوی نه نداهه کانی له شی مروفت له شوینی راست و دروست بنوسه .

چالاک /۳/-: شیوه کان بناسه و بیخوینه وه .

چالاک /۴/-: دهقه که بو قوتابییان ده خوینه وه ، نهوجا داوا له قوتابییان دهکهم دهقه کهم بو بخوینه وه ، پاشان هه ندی گفتو گویان سه بارهت به باته که له گهن دهکهم وه نه و پرسیارانه ی ناو چالاکیه که یان ناراسته دهکهم .

چالاک /۵/-: داوا له قوتابییان دهکهم رسته کان بخوینه وه و پاشان دوو جار بینوسنه وه .

له گهن ریزوو خوشه ویستی براتان

م. کریم معمود معمود

مامۆستای ق. به مۆ (دو مره نه یخان)

ژ. م (07502050833)

(07705477154)